

ELŐFIZETÉS

KELTSEN:
 Egy évre 24 korona.
 Három évre 66 korona.
VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Három évre 84 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
 3-határozott polt sor egyezsár 30 fill.
 minden sorvettesnél 10 fillér.
 Nyitáskor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és osztrák egyenlő
 vasútiak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 882.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József tőrcsög-ut 22. m.
 TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Szombat, január 9.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérelők: A kartellbank.
- A balkáni veszedelem.
- Az adóreform kritikája.
- Rehabilitált lelkész.
- Az olaszországi földrendés.
- A szökött huszár.
- Utazik a délvideki foltfogató.
- Well Magduka, a kis hegedűművész.
- A Kölcsey-egylet zsúrja.
- A le nem foglalt olíva.
- A 34. gyalogezred becsülete.
- Hol zárják el Vlád Aurélinét?
- Tarkaságok.
- Tárca: A borzalmak éjszakája.

A kartellbank.

Arad, január 8.

A magyar politikai élet most a kartellbank problémája körül forog. Sokan, még a képviselők közül is, alig tudják, hogy mit jelent, de e körül forognak a disputák s e körül jegecesednek a kombinációk.

Nos, a kartellbank valószínűleg meg is lesz. A miniszterelnöknek bécsi útja azzal az eredménnyel járt, hogy a legközelebbi időben megkezdődnek a két kormány között a bankkérdésre vonatkozó tárgyalások. Az érdemleges tárgyalásokat a két kormány közötti jegyzékváltás fogja megelőzni és a még megállapítandó módus procedendi szerint fogják megkezdeni.

A tárgyalások a bankkérdésben csak január huszadika körül fognak megkezdődni. A magyar kormány a tárgyalások megkezdése alkalmával a kartellbank föl-

állítására iránt való kívánságát fogja előtérbe tolni, mert ezzel még a bank külválasztásának legekzsponáltabb előharcosai s közöttük Justh Gyula, a képviselőház elnöke is, megelégesznek. Es ha ez még sem sikerülne, akkor a kormánynak Kossuth Ferenc befolyása alatt arra a kérdésre kell válaszolnia, hogy most már az adott körülmények között a közös bank fenntartása, esetleg bizonyos változtatással, Magyarország érdekeinek jobban megfelel-e, vagy hogy magukra vállalják a teljesen önálló magyar jegybanknak föllállítását. Az az anyag, mely a szakbizottságok tárgyalásának alapjául fog szolgálni, elegendő eszközt nyújt majd arra, hogy ezt a nehéz kérdést teljes egészében tárgyalás alá vegyék és az összes mozzanatok figyelembevételével azokat teljes egészükben meg is oldják. Wekerle Sándor miniszterelnök tehát ebben az értelemben állapodott meg Bienenrth báró osztrák miniszterelnökkel.

Bécsben a kihallgatásról visszajövet, Wekerle Sándor miniszterelnök fogadta a lapok tudósítóit s azt mondta, hogy az audiencia körülbelül háromnegyed óra hosszát tartott s azon osak a magyar kormány ujévi üdvözlőit tolmácsolta ő felségének és folyó ügyekről tett jelentést. Sem az audiencián, sem az azt követő megbeszélések közben nem fordult elő valamelyes döntés, vagy érdembeli dolog, tehát egyebet nem mondhat. A bankkérdésben a meritorius tárgyalások még nincsenek megindítva és csak később fognak kezdődni.

Azokról a tanácskozásokról, amelyeket a miniszterelnök a bécsi vezetőszemélyiségekkel folytatott, beavatott osztrák részről a következőket közlik:

— Ami az elsőrendű fontosságú politikai kérdéseket illeti, e tekintetben az utóbbi napok tárgyalásai nem vezettek kézzelfogható eredményre, de sikerült egy és más pontban a megbeszélések során a kölcsönös véleményeket olyképpen tisztázni, hogy a bank- és a katonai kérdések további fejleményeire jó hatással lesz. A bankkérdésben a súlypont továbbra is Budapesten van. E részben a megbeszélések csak informatív jellegűek voltak s ezentul a konferencia nem terjedt. Mind a két kormány el van tökéltve, hogy szakbizottságokat küld ki, de a végleges megállapodás előtt e tekintetben hivatalos jegyzékváltás lesz, amely a legközelebbi napokban fog megtörténni. Ami a katonai kérdéseket illeti, a helyzet súlypontja Bécsben van, mint volt eddig is. Wekerle miniszterelnök az e tekintetben folytatott tárgyalások során utait arra, hogy a magyar parlament a létszámemelést csak akkor hajandó megszavazni, ha bizonyos mértékben nemzeti engedményeket kap és a magyar parlamenti pártviszonyok konszolidálására, vagyis a pártok fuziójára belátható időben csak akkor lehet számítani, ha előzetesen sikerül a katonai kérdéseket megoldani. Az illetékes katonai körök feladata lesz most már a helyzetnek ilyenén való állásával számolni és ehhez képest dönteni. Epen ezért lehet azt mondani, hogy a katonai kérdésekben

A borzalmak éjszakája.

— A messzinal rémek. —

Sivító, hideg szél viharzik a tengerről. A nap vörvörös fényben bukott alá a nyugaton s a szemhatár elvész a sűrű esőben, melyet a fagyos szél olyan erővel vagdal, mintha apró ólomgolyók röp-ködnének. Táncolnak a vizen az acél páncélosok s mint valami keserű zokogás, zug a hajókról a zászló bevonását kísérő kürt-jel. Amint a nap lehullott az ég peremén, eldördül minden hajón az ágyú: megkezdődött az éjjel. A reflektorok mozgásba jönnek s a hosszú, ezüstszínű sugár, ezernyi vonalával átrepül a rombadólt városok felett. Rettenetes kép, amint a sötétből előtűnik egy egy része a romoknak. Szemünk rátapad egy-egy rombadólt ház omladéka-ra, vélni látjuk a halál félelmében agonizáló, eltemetett embert s azután sötét lesz minden, hogy egy pillanattal később egy újabb kép tűnjék előnk. Egy szörnyű kaleidoszkop ez, amit csak földetrazó katasztrófa tud teremteni.

A kaszárnyának berendezett barakk előtt áll a generális. Vá lain a kerek kőkatona köpeny felett a galléros tiszt csuha, semmi sem mutatja a magasrangú katonát: nincs idő a formák betartására.

A napi parancsot adja ki: husz huszonöt katonára egy csoportban, válogatott tisztek vezetése

alatt, indul órjára. A pusák csöve esörren: élesre töltönek. A tisztek galléruk zsebébe teszik a revolvert: az éj száz ellenséggel várandós. Minden csapatnál hordágyat visz két ambuláns. Rövid kürtzés s elindul minden csapat. A generális mellé válogatott főtíz ember áll s nekivágnak a városnak. Városnak? A temetőnek, hol azelőtt a város állott.

Egy ház omladéka közlül nyöszörgés hallatszik. A fáklyával bevilágít egy katoná, az omladékok közé temetve egy férfi ember látszik. Ki tudja, mióta szenved. A katoná vizet tölt szájába, az halásan felneéz, sóhaj — behunyja szemét, megszűnt szenvedni.

Egyik katoná jegyzékébe ír valamit: holnap eljönnek a hulláért. Semmi megilletődés, meggyünk odébb.

A messzeségből zavaros láрма hallik, átvágunk romokban heverő utcákon a láрма nyomán. Sehoh semmi fény, a láрма elhal mögöttünk. Víz szafordulunk, ismét semmi. Egyik katoná, albán fiú, előre siet s a földre fekezik, fátelt a nedves talajra szoritja. Felngrik és jelenti a generálisnak: a föld alatt van valaki, vagy valakik. A fáklyát meggyújtják s kereszük az utat a föld mélyébe le menni. Az érzéketlen emberek is megdöbbennek: mi

vár reánk. Az albán katoná jártas az ilyen dolgokban, hamarosan megéli egy ház omladékaiban a pince lépcsőjét. A generális nem enged senkit maga elé. Revolverét előre tartja, egy katoná a fáklyát magasra emeli s lenn vagyunk a pincekorokban. Zűr-zavaros hangok, ének, duhajkodás hangja szűrődik ki a deszkaszajton. A generális berugja az ajtót: estélyruhába öltözött urat, széttépett öltönyű leányok. A katonák beléptére nem jönnek zavarba.

— Kik önök? — kérli fagyosan a generális. Egy szóke szakállas férfi feláll, tökéletes világi modorral a generális elé lép s átynujja névjegyé. Egy előkelő vállalat igazgatója.

— Van e önöknek lelke? — kérli a katoná-tiszt.

— Van e? — hallatszik egy rettenetes kacagás, ha nem volna lelkünk, menekülnénk a romok közül, mint a patkány. Itt vezetett mindenünk. Nincs senki, aki ne siratná apját, testvéreit, gyermekét, vagyontát. Ez a ház a mi fejünk felett porba omlott, ősi házunk volt. Mi vagyok ma? Földönfutó koldus, kinek mindenkije, mindene, ami, aki kedves volt — nincs többé. Egy estélyről jöttünk, ide menekültünk. Lövessen le generális ur, megment a halálküzdelemtől!

A mulatók egymásra néztek, halálos vidámság tilt mindeaki arcán, a pohár után nyulak.

a sulypont most is Bécsben van. A Romániával kötendő kereskedelmi szerződéses tárgyalásokat illetőleg a magyar kormány kész mindent megtenni, hogy azok kedvező eredményre vezessenek, de természetesen tekintettel kell lennie a politikai pártviszonyok által szabott korlátokra. Ami pedig a szeszdó kérdését illeti, Wekerle miniszterelnök ebben a tekintetben minden valószínűség szerint nagyobb előzékenységgel találkozott, semmint eddig.

A balkáni veszedelem.

Miért haragszik Anglia?

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 8.

A külföldi sajtó ismét háborús hírekkel van tele. Főképp az angol és francia nagy lapok jósólnak tavaszra háborút. Ezzel a belgrádi lapok mindenféle fantasztikus hírekkel közölnek Boszniából. A legutóbbi kacsájuk az volt, hogy Boszniában 17 katona megbolondult a montenegrói jatagánoktól való félelem miatt.

Sokkal komolyabb az a hír, mely Konstantinápolyból érkezik hozzánk. E szerint a nagyvezér kijelentette volna, hogy Ausztria-Magyarország nem kerülheti el a háborút és hogy a tavasszal okvetlenül kitör. Ezzel kapcsolatban arról is beszélnek, hogy *Pallavicini* nagykövetségünk elhagyja Konstantinápolyt, minthogy a török kormány a bojkott dolgában egyáltalában nem akar intézkedni.

Mindezek a hírek a berlini, bécsi és budapesti tőzsdéken nagy áresést okoztak. Ezeknek a híreknek, úgy látszik, komoly alapjuk van, mert mint feltétlenül megbízható forrásból értesülünk, monarkiánk hadvezetősége ujaob csapatelési tervet Boszniában. Ezen értesülés szerint e hó 15-én megkezdődnek az újabb csapatelvitások a monarkia déli határai felé, ahol már most több mint 150.000 ember van koncentráva.

A generális rájuk nézett:

— Urak önöknek nem kell az élet. Ertem. Ezek után, amit láttam, én sem érzek sok életkedvet. Jöjjenek menteni azokat, kik élő halottak a romok alatt. Hölgyeim, jöjjenek a betegeket apolni. Malai réáruink.

A társaság felállott:

— Megyünk.

Runákat vettek elő s jöttek.

Mentünk a hideg zivataros éjben. Gyermekei rás ütötte meg fülünket. A katona befeszítette az omladék kapuját. Parányi gyermek, kiéhezve feküdt egy öreg házioros kutyával. A hű állat simogatta bozontos fejével a kisdédet.

Az egyik hölgy szeretettel ölelte keblére a seegény kis jószágot:

— Az isten küldte elém gyermekem helyett. Szilveszter lesz a neve.

Egy férfi megszólalt:

— Nevemet adom neki. Most most úgy sem adhatok. A nevem elég jó: Bellmonte gróf vagyok.

A generális egy katonát intett elő:

— Kiszérje a társaságot a főúraságra. A gyermeknek enni kell adni. Jó éjt, urak.

Ilyen tarkaság a borzalom éje. Hajnalodik. Szerecses élet vár rád Bellmonte Szilveszter gróf, ki a legremesebb éjben kaptal apát, anyát, nevet s ami fő: egy csésze meleg tejet.

A helyzet annál komolyabbá válik, mennél inkább közeledünk tavasz felé. Különösen az angol diplomácia az, amely a Balkánon izgató politikát üz. A „Breslauer Zeitung“ egy mai táviratunk szerint megbízható forrásból erről a következőket jelenti:

Angliának a Balkánon üzött izgató politikája az angol király személyes befolyására vezetendő vissza. *Edvárd* király a múlt nyáron Ischlben arra akarta rábírn *Ferenc Józsefet*, hogy Vilmos császárt beszélje rá a haditengerészete leszerelésére. *Edvárd* királynak az volt továbbá a szándéka, hogy megvalósítsa az osztrák-magyar-német szövetség revízióját. *Ferenc József* *Edvárd*nak ezt az ajánlatát visszautasította. Ezóta Anglia és Ausztria-Magyarország között egyre jobban fokozódó elhidegülés állott be.

A szerb külügyminiszternek, *Milovanovic*nek beszéde miatt keletkezett forrongás különben még most sem ért véget. A politikai körök leghevesebb támadásban részesítik a minisztert, mert megátrált a monarkia e ött. *Pasics* kijelentette, hogy a szkupstina legközelebbi ülésén erősen megtámadja *Milovanovic*ot, aki alighanem be fogja adni lemondását.

Az adóreform kritikája.

Vita-est a Kamarában. — Nagy Sándor dr. felszólalása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 8.

A Kereskedelmi és Iparkamara közgazdasági lyceumának mai előadása vita-est volt, melyen a Wekerle-féle adóreformot vitették bonckés alá az est szereplői. *Zima Tibor* kamarai tükár mutatta be kritikál méltatásban az adóreformot, előbb általánosságban szólván a reform hibáiról és hiányairól, majd az egyes törvényjavaslakon és adónemekeken végigmenve, feltárta minden egyesnek hibáit, részrehajló voltát, rámutatott a burkolt adóemelési tendenciákra s vázolta az iparosok és kereskedők adózásai viszonyait az új adórendszer életbelépése esetén.

As előadást, mely a száraz témának is érdekességet kölcsönözött, a közönség megtapsolta; majd *Nagy Sándor* dr. képviselő jelentkezett szólaara. B. szédő. Így kezdte:

— B. r. elismerem, hogy a reformnak azok a hibái, amelyeket az előadó ter. almas és szellemes beszédében elősorolt, sokat levonnak *Wekerle* alkotásának értékéből, úgy vagyok mégis értesülve, hogy ezek egyrészt a pennügyi bizottság már kiküszöbölték s ami még fennmaradt, azokat is meg lehet szüntetni s a reformnak van eredetileg is annyi jó tulajdonsága, hogy lehet belőle jó adóreformot csinálni. Felcsorította ezután a reform előnyeit s kijelentette, hogy hibáit, elsősorban azt, hogy est a reformot a koalíció napirendre hozta s ezzel is forgácsolta népszerűségét, a Házban is szóvá fogja tenni. Felállította minden egyes adónemnél a reform jó és rossz tulajdonságainak mérlegét s ezzel meggyőzte az előadás közönségét arról, hogy alapos szakértő az adótudományának s ismerője az adóreformnak.

Nagy tetszés kísérté *Nagy Sándor* dr. felszólalását, melynek befejeztével még *Reinhart Gyula* szólt a tárgyalás alá vett kérdéshez. *Reinhart* Sándor az adóköteles kereseti nyereség megállapításának kérdését tette szóvá s ezzel az est véget ért.

A lyceum legközelebbi előadása most már a rendes napon: kedden lesz, amikor *Varjassy Lajos* dr. tükár értekezik a szocializmusról.

Rehabilitált lelkesz.

A temesvári tábla felmentő ítélete.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 8.

A temesvári ítélőtábla büntetőtanácsa a tegnapi napon hozott felmentő ítéletével fényesen rehabilitált egy becsületében alaptalanul meghurcolt embert, akinek a közpályán eltöltött negyedszázados becsületese munkássága és embertársainak szeretete, tisztelete kirívóan ellentmondott annak az elsőfoku bírói ítéletnek, amely őt sikkasztás büntetésében bűnösnek mondotta ki.

Az áldatlan pörösködés tisztán személyes boszu műve volt és bármennyire hihetetlenül hangzik is, csupán a gyűlölet, a boszu érzete vezérelte *Schauer Ignác* német, mikor *Strauszman Jakab* lippai rabbit egy merőben kieszt és minden igaz alapot nélkülöző váddal a bíróság elé állította. *Strauszman*, ártatlansága tudatában, még kifogásokat sem adott be a vádirat ellen, hanem tanuival a tárgyaláson megjelenve, nyugodtan nézett az ítélőhozatal elé. A tárgyaláson, amit múlt év április harmincadikán tartottak meg a temesvári törvényszéken, a vádlottat egyik meglepetés után a másik érte. Felvonult egy néhány falusi alak, akik meglepő egyformasággal gyönyörűen vallottak a vád mellett és miután a védelem tanuinak kihallgatását a bíróság mellőzte, a törvényszék *Strauszman Jakab*ot hat havi börtönre ítélte.

Az elítelt ügyvédje, *Ungár Adolf* dr. temesvári ügyvéd utjára megfelelőbbé a sérelmes ítéletet és hogy ártatlanságát, a vád koholt voltát nyilvánvalóvá tegye, a bizonyítás kiegészítését kérte. A temesvári ítélőtábla a múlt év november hó 28-án tartott főtárgyalásán elrendelte a bizonyítás kiegészítését, amelynek fogantatásával egy törvényszéki bírót bizott meg. A bizonyítás kiegészítésének befejeztével a temesvári ítélőtábla *Gidró László* kuriai bíró elnöklete alatt tegnap tartotta meg a főtárgyalást ebben az ügyben.

A védelmet *Ungár Adolf* dr. látta el, a vádhatóságot *Répászky Béla* dr. főügyész helyettes képviselte. Miután *Katli József* táblabíró a per anyagát részletesen ismertette, szólásra emelkedett *Ungár Adolf* dr. védő és mintegy két óra hosszat tartó beszédében pontról-pontra megdöntötte a vádnak gyenge alapon álló bizonyítékait és kimutatta az elsőfoku bíróság ítéletének jogi szempontból való tarthatatlanságát.

A védő, jeles szónoki képessége mellett az igazság fegyverével szállt sikra védelem érdekében és az igazság diadalt aratott. *Répászky Béla* dr. főügyész helyettes rövid vádbeszéde után a tábla ítélet-hozatalra vonult vissza és hosszas tanácskozás után *Strauszman Jakab*ot a vád és következményei alól felmentette. Az ítéletben a főügyész helyettes megnyugodott és így az ítélet jogerős.

Az olaszországi földrengés.

Harc a fosztogatókkal. — Szépitik az eseményeket.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 9

Mint a nagy katasztrófáknál szokott: a hivatalos cenzura működésbe lépett. Az olaszországi hírekből mindinkább az a kép alakul ki, hogy a szerencsétlenség nagyságáról és a mentési munkálatok nagy nehézségeiről nem adnak igaz táviratokat a külföldnek. Egy mai távirat például az olasz királynak egy régebben történt veszedelmes kalandját hozza napvilágra, egy másik pedig képet ad arról, milyen erős harcok folyhatnak le a garázdálkodó rabló csapatokkal.

Mai távirataink, melyek egyike az olasz kamara megnyitásáról is beszámol, itt következnek:

A kormány intézkedései a rablók ellen.

Rómából jelentik: Messzina és Reggio részére állambiztost küldött ki a kormány, aki 15,000 emberrel és sok hajóval rendelkezik. Az állambiztos rendeltetése az, hogy legelső sorban és a legnagyobb eréllyel megvédelmezze a magánvagyonot. Erre óriási szükség van, mert a mindennapi összegyűlemllett rablócsőcselék a legnagyobb vakmerőséggel fosztogat mindenütt s a katonaság, melyet a mentési munkálatok nagyon igénybe vettek, tehetetlenül állott a rablókkal szemben.

Az olasz cenzura terrorja.

Rómából jelentik: Három nap óta lehetetlen Rómából oly táviratot feladni, amely a messzinai és reggiói közbiztonság állapotairól és a mentési munkáknak hiányairól számol be. Az olasz cenzura a legnagyobb eréllyel lép fel és visszatart minden oly táviratot, mely nem hivatalos szépités szerint van megfogalmazva. Katonaság szállotta meg a táviratokat, de ez nem használt sokat, mert a lapok tudósítói megrohanták a telefon állomásokat és ezen adták le tudósításaikat.

Az olasz király életveszedelemben.

Rómából jelentik: A rablócsőcselék garázdálkodása egyenesen hajmeresztő. Minden félelem, minden ijedelem nélkül rabolnak és pusztítanak, ahol csak lehetőség, a katonaság pedig nem elegendő megfékezésükre. Így történhetett, hogy a rablók megtámadtak egy mentőcsapatot, amelynek sorában ott volt az olasz király is. A rablócsőcselék nem ismerte meg a királyt és nagyon fényes módon viselkedtek, elannyira, hogy a király kénytelen volt hajójára menekülni.

A menekültek elhelyezése.

Rómából jelentik: Messzinában és Reggióban a közmunkaügyi miniszter személyes felügyelete alatt sátrakat és barakkokat építenek. A barakkok fából készülnek és cseréppel vannak fedve. A lakásvizonyoknál sokkalta szörnyűbbek az élmezési viszonyok. Nincsen elegendő kenyér és más elegendő. Az emberek vadak módjára rontanak egymásra egy falat kenyérért, a gyilkosságtól sem riadnak vissza és gyakran egész küzdelmek folynak

le az utcán az élelmet szállító szekerek körül.

Nápolyból jelentik: Az éjjel gyenge földrengés volt érezhető, mely óriási rémületet keltett a városban. Az emberek örültekként ugráltak ki ágyaikból és féltelenül szaladgáltak a nyílt utcán.

Törvény a sujtottak segélyezéséről.

Rómából jelentik: Az első törvényjavaslat, melyet a kormány a földrengés által elpusztított helységek javára a kamara elé terjeszt és amelyet kétségtelenül elfognak fogadni, következőleg szól:

A legutolsó évi költségvetés 36 millió lira feleslegéből 30 millió lirát az állami épületek újbóli felépítésére és az azonnal szükséges segélyekre fordítanak. Ezután a vidéki községek kapnak segínyt hivatali épületeik helyreállítására. Segélyt kapnak továbbá építkezésekre az összes testületek és magánosok, akik az építkezésnél határozott szabályok szerint fognak eljárni. A költségek beszerzése végett és pedig kizárólag e célra két évig az állami, föld-, épület- és vagyonadónál 5% pótdadót fognak beszedni.

A törvényjavaslat ezenfelül intézkedik, hogy az összes, a földrengések által megölt vagy megsebesített hivatalnokok az őket magukat, vagy családjaikat megillető nyugdíj tekintetében a szolgálatban megsebesülteknek vagy megölteknél tekintendők.

Végül a kormány felhatalmazást kap, hogy addig, amíg a rendes viszonyok a földrengés területén helyreállnak, a jogi és közigazgatási viszonyokat egy külön bizottság jelentései alapján rendeleti úton szabályozza.

Olasz miniszter a földrengésről.

Rómából jelentik: Bertolini közmunka-miniszter egy hírlapírónak, ki őt a földrengési terület viszonyaira vonatkozólag meginterjúvolta, következőket mondotta:

— Legnagyobb a pusztítás Messzinában. Ott az épületeket természetből építették és a gerendák többnyire az első hatalmas földlökés irányában voltak helyezve, miáltal a földrengés ereje a gerendákat az épületekből ugyszólván kilökte és az épületeket támasz nélkül hagyta. Erre aztán a második földlökés az épületeket teljesen földöntötte. E feltevés helyességét bizonyítja az a tény, hogy számos épület, melyeknél a gerendák iránya nem felelt meg a földrengés irányának, a földrengésnek jobban elmentáltak.

Újabb földrengések.

Monteleoneból jelentik: Este 6 óra 37 perckor itt erős földrengést éretek, amely a lakosságát rémületbe ejtette.

Palmából jelentik: Este 7 óra felé megjelentösen heves földlökés volt érezhető, amelynek következtében a megrongált házakon újabb repedések keletkeztek.

Törökország segélye.

Konstantinápolyból jelentik: A tegnapi minisztertanács elhatározta, hogy ma 200,000 frankot küld a szicíliai földrengés áldozatai javára előlegképpen a nyilvános gyűjtésből befolyó összegre. A gyűjtést az itteni városi prefektúra vezeti az egész török birodalomban. Amennyiben a gyűjtés eredménye nem érné el

a fenti összeget, a hiányzó összeget a kormány fogja kiegészíteni.

Magyar segítség.

Nagybecskerekéről jelentik: Tegnapi Botka Béla főispán elnöklésével a vármegyeházán népes értekezlet volt, amelyen elhatározták, hogy a földrengés sujtotta olaszok javára az egész vármegye területén gyűjtést rendeznek. A segítségintézésére bizottságot alakítottak, melynek elnöke Botka Béla főispán, Jankó Agoston alispán és jegyzője Somfal János lapszerkesztő.

Arad az olasz szerencsétlenekért.

Az egész világ részvéte tanúsítja azt a testvéri összetartózkodóságot, mely nagy szerencsétlenségek idején felhívás vagy buzdítás nélkül siet a szerencsétlenek támogatására. Az emberiség együttérzésének eme felemelő tudata Arad város közgyűlésén is meg fog nyilatkozni. A város közönsége is sietni fog, hogy a maga adóját az emberiség szeretetének jeléül lerója. Lukácsy Lajos törvényhatósági bizottsági tag indítványt adott be, a melyben javaslatba hozza, hogy a törvényhatóság a délolaszországi földrengés által sujtottak felsegélyezésére ezer koronát szavazzon meg. A jövő hét szerdáján tartandó közgyűlés dönt az indítvány fölött.

Itt említjük meg, hogy ma Varjassy Lajos polgármestert is értesítette Kossuth Ferenc, hogy fölveték ama nagy, országos bizottságba, amely a messzinai károsultak segélyezését fogja forszírozni. Ilyen levelet kapott még Arad társadalmának néhány kiválósága.

A római kamara ülése.

Rómából táviratozzák: A kamara ma tartotta első ülését. A terem teljesen zsúfolva volt. Az ülés megnyitása után a kamara elnöke nagy beszédet tartott, amely alatt majd az összes jelenvoltak könnyeztek. Nagy tetszést aratott az a kijelentése, hogy a kormány határozata folytán Messzina és Reggio újból felépülnek. Giolitti miniszterelnök beszélt ezután, mire az ülés véget ért.

Agyonlőtt fosztogatók.

Rómából táviratozzák: Eddig 77 fosztogatót lőttek le, néhány százat pedig hadihajón Rómába hoztak.

Japán adakozása.

Rómából jelentik: Az itteni japán követség bejelentette az olasz kormánynak, hogy Tokióban eddig 200,000 frankot gyűjtöttek az olasz károsultak számára.

MULATSÁGOK.

(=) Postások mulatsága. Ma szajlik le az Aradi Posta- és Távirat-Tisztviselők Sport-Egyesületének a „Központi” szállodában tartandó nagy tombolával egybekötött táncestéje. Az az élénk érdeklődés, amely az estély iránt igérkezik, prébára fogja tenni a „Központi” szálloda befogadó képességét. A táncrend formája, mint eddig minden évben, ismét a posta szakmából választott önlönyben ismeretlen van összeállítva. Tavaly minden hölgy egy-egy postatakarékpénztári könyvet kapott emlékül. Jegyek előre válthatók a főpostán Denhoff úrnál. Személyjegy 2 kor., családjegy 5 kor., tombolajegy 20 fillér.

A 34. gyalogezred becsülete.

A kassai kard-affér a bíróság előtt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 8.

Oriási port vert fel és országos izgalmat és felháborodást keltett 1905. nyarán egy kardaffér, mely Kassán a „Kassai Hírlap“ szerkesztőségében játszódott le s mely véres csattanóval, egy szerencsétlen nyomdásznak, Klein Lipótnak halálával végződött.

Az egész országot elfogó lázas izgalomban, mely e hallatlan katonai brutalitást követte, lovag Zolnay Viktor vívómester sértő és kihívó levelet intézett a kassai gyalogezred tisztikarához, mely azonban elégtételadás helyett rágalalmazási és becsületsértési pert indított a vívómester ellen a kassai kir. törvényszéknél. Ma folyt le óriási érdeklődés közepette a per tárgyalása, melynek eredményeképp a bíróság lovag Zolnay Viktort sajtó útján elkövetett becsületsértés vétségében büntetésnek mondta ki s száz korona pénzbüntetésre ítélte, ellenben a rágalalmazás vádja alól felmentette.

Az ügy előzményeiről és a ma megtartott tárgyalásról a következő tudósítást adjuk:

1905. év augusztus havában Seres Imre, a „Kassai Hírlap“ szerkesztője valamiből kifolyólag szóvá tette a kassai gyalogezred tisztikárának viselkedését, mire válaszul másnap Bossik és Sártori hadnagyok berontották a szerkesztőségbe, ahol sértő és gyalázó kifejezések között kérdőre vonták a szerkesztőt, majd midőn ez kiutasította őket, kardot rántottak és rárontottak Seresre. Seres segítségkérésére a nyomdában tartózkodó Klein Lipót berohant és egy hirtelen felkapott vasbottal szelgett szerkesztője segítségére.

Azonban vesztésre, mert a tiszték most ellene fordultak és Sirtori kardjával oly súlyos csapást mért a szerencsétlen nyomdász fejére, hogy az szó nélkül rogyott össze és másnapra meg is halt.

Az egész ország közvéleményét lázas izgalomba hozta ez a brutális kardaffér és az országos felháborodás közepette lovag Zolnay Viktor pécsi vívómester a következő levelet intézte a kassai 34. gyalogezred tisztikarához: „Csak gaz és pimasz kölykök támadnak meg védtelen embereket, gazok és pimaszok mind azok, akik a gyáva gazemberekkel szolidaritást vállalnak. Látszik, hogy a cifra munda alatt gyáva, becsútelő lélek lakik.

A levélben foglalt sértő kifejezésekről az országos jelentést tett a hadügyminiszternek, aki az igazságügyi miniszter által a kassai kir. ügyesség útján megindította az eljárást Zolnay ellen, akit tegnapelőtt a csendőrség Dunaszekesőn letartóztatott és Budapestre kísért. Innen egy foghási felügyelő kíséretében tegnapelőtt este 7 órakor Kassára érkezett. Minthogy az ügyész hivatalban senkit sem találhat, kénytelen volt lovag Zolnay az éjszaka két az ügyesség fogházában tölteni. Tegnap reggel Zolnay Kemény Béla dr. kassai ügyvéd elnevezte meg védőjéül, akinek intervenciójára Rácz Erő dr. ügyész Zolnayt nyomban szabadlábra helyezte.

Ma délelőtt folyt le a tárgyalás a kassai kir. törvényszék előtt. A tárgyaláson, melyen óriási közönség jelent meg Góth Ferenc törvényszéki elnök elnökölt.

Zolnay kijelentette, hogy nem érzí magát büntetésnek. Jogos felháborodásában írta az ink-

riminált kifejezéseket, melyeket a tisztikar megérdemelt. A bíróság a vádbeszéd és Kemény Béla dr. védő hatásos védőbeszéde után büntetésnek mondta ki lovag Zolnay Viktort egy rendbeli sajtó útján elkövetett becsületsértés vétségében és ezért 100 korona pénzbüntetésre ítélte, a rágalalmazás vádja alól ellenben felmentette. A felek az ítélet ellen fellebbezéssel éltek.

A kulisszák között.

★

(József főherceg és az opera.) Szombaton este — mint *A Polgár* írja — az Operaház igazgatósága a rendes szokás szerint előre megállapította a jövő heti műsort, amely műsort hétfőn délután lényegesen fölforgattak. Keddre volt kitzúve „A hegyek alján“ című opera, amelyben utóbbi időben Szamosi Elza helyett Kacser Margit játsza a női főszerepet. Mivel Szamosi Elza, a primadonnaság alapszabályainak szigorú betartásához ragaszkodván, rossz néven vette Környei Béla nagy és elementáris sikerét. Hétfőn este pedig — hadd mondjuk el hát a történetet — az történt, hogy az Operaház József főherceg kívánságára — így szolt a hivatalos kommuniké — keddre „A hegyek alján“ helyett a „Tosca“-t tűzte ki. József főherceg kívánsága ugyancsak nem annyira Puccini mester melódiai iránt nyilvánult, mint inkább a női főszerep kreátója: Szamosi Elza iránt. Szamosi Elza művészi egyénisége az utóbbi időben ugyanis annyira megnyerte a főherceg érdeklődését, hogy rövid idő alatt ötször jelent meg az Operaház királyi páholyában azon alkalmakkor, amikor Szamosi Elza játszotta a női főszerepeket.

*

(Sár legyen a színpadon?) Gárdonyi Géza, akinek a „Falusi verebek“ című vígjátéka ma került először színre a Nemzeti Színházban, megint elkövelte azt a nála immár megszokott dolgot, hogy — összeveszett a Nemzeti Színházzal. Az összeveszés pedig amiatt történt, hogy Gárdonyi erőlesen követelte a színháztól, — igazgatótól, rendezőtől, szereplőtől, ügyelőtől, végső elkeseredésében még a sugótól is, — hogy az egyik jelenetben igazi sarrat vigyenek a színpadra. Tóth Imre előbb fölterjesztette az ügyet a kultuszminisztériumba azután megkérdezte Hevesi Sándortól, vajjon lehetséges-e ez, mire Hevesi azt felelte, hogy nem, — Tóth Imre is azt mondta, hogy nem. Erre mindenki azt mondta, hogy nem. Gárdonyi erre nagyon megragudott, mindenkivel összeveszett, kijelentette a Nemzeti Színházról, hogy tehetségtelen és azután távozott.

Kár. Előbb azt kellett volna keresztülvinnie, hogy igazi verebek csipreljenek a darabjában.

AZ ARADI KÖZLÖNY NAGY KÉPES NAPTÁRA.

★

Az Aradi Közlöny Nagy Képes Naptára, mint minden esztendőben, úgy az 1909. évre is gazdag tartalommal és a pompás illusztrációk egész tömegével jelenik meg. A naptárt január első napjaiban szétküldjük úgy vidéki, mint helybeli előfizetőinknek.

Az Aradi Közlöny Nagy Képes Naptárát megkapják összes előfizetőink, azok is, akik január elsején léptek előfizetőink táborába. Hogy a több mint négyszáz oldalas naptár szétküldése körül fennakadás ne legyen, azért kérjük azokat az előfizetőinket, akik hátralékban vannak, hogy a hátralékos összeg beküldését el ne mulasszák.

Aradi Közlöny szerkesztősége és kiadóhivatala.

UTAZIK

a délvidéki fojtogató

Elájult haramia.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 8.

A délvidéki kilencszeres rablógyilkossággal gyanúsított Kádas Hável Jenőt tegnap Világosról Szegedre szállították, hogy ott is adatokat szerezzenek a büntetésére.

A gonosztevő érdekes jelenetet rögzített a szegedi rendőrség folyosóján.

Tegnap reggel két csendőr egy megvasalt emberrel várt a szegedi városházai folyosóján Somogyi Szilveszter dr. főkapitányra. Amikor az megérkezett, a menetet bebocsátotta maga előtt a szobájába.

— Kit hoztak, emberek?

— Jelentjük alássan, Világosról érkezünk Szegedre, — mondta az őrsvezető. Ez itt Kádas Hável Jenő, valamikor Szintyén (Aradmegye) volt szatócs, de elzüllött.

— Es miért hozták Szegedre? — kérdezte a főkapitány.

— Azért, mert alaposan gyanúsítjuk, hogy a délvidéki fojtogatónak, Gecsei Sándornak, aki fölakasztotta magát, ez volt a cimborája.

— Nem igaz, hazugság! — kiáltott föl a villogó szemű, magas, szőke ember. — Gecseit nem ismertem soha!

— De van tanu, aki azt mondja, hogy ismerte.

— Nem igaz, nem, nem... Ha már tönkre akarnak tenni, hát vallok. Igen, az igazságot! Fojtogató nem vagyok, csak betörő. Igen, Aradon nyolc üzletet törtem föl. Volt álkulcsom, ha nem volt, az ablakot nyomtam be. Két ékszerüzletet törtem föl, de nem kellett az arany. Csak a pénzt vittem el, mindenhonnan.

— Hol volt akkor, mikor a délvidéki fojtogató kegyetlenkedett? — kérdezték az izgalomtól remegő, veritékeny homlokú embertől.

— Mikor volt az? — kérdezi ez naíval, gyanakodva.

— November elején.

— Akkor? ... Akkor Szegeden voltam. Igen, öt napig.

— Miért jött Szegedre?

— Nem itt voltam, azaz itt csak átutaztam. Délről, Temesvárról jöttem. Eddig volt utiköltségem, leszálltam, hogy majd Szegeden betörök és lesz pénz. De cudar idő volt. Fáztam. Elmentem a téglagyárakba, ott aludtam, ráfeküdtem a hűlő kemencékre. Aztán iszonyuan megéheztem. Bezörgettem a keramitgyár szolgájához. Ott vacsoráztam, kérdezzék meg tőle! Igen, kutya életem volt, rosszabb vagyok a kutyanál, de én nem fojtogatótam! Még ha fölakasztanak, akkor se ismerem be, mert nem bántottam, nem öltem meg senkit!

Amikor mindezeket elmondta, annyira rosszul lett a züllött ember, hogy a csendőrnek kellett támogatni, nehogy az a földre rogyjék.

A főkapitány kiküldte Pottyondy Miklós rendőrbiztos, hogy nyomozza ki, vajjon igazat vallott-e Kádas Hável Jenő és tényleg Szegeden járt-e? A rendőrbiztos megállapította, hogy november 15-én a szegedi keramitgyárban csavargott Kádas.

ahol a szolga a lakásába hívta, megvacsoráztatta, „mert éhenhalt volna.“

Vingán november 10-éről 11-ére virradó éjjel fojtották meg *Freikoff* Pál gazdát, a feleségét és a fiát és akkor — mint megállapították, — az egyik tettes magas, nyulánk természetű volt.

Kádas Hável Jenőről Szegeden semmi adatot se bírtak eddig beszerezni arra nézve, hogy a délvidéki fojtogatók egyike lett volna. Egy-két napig Szegeden tartják, ott nyomoznak, aztán visszahozzák Aradra, az ügyészség fogházába.

Hol zárják el Vlád Aurélnét?

Szegeden nincs hely. — Lehet, hogy Aradon fog ülni.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától, —

Arad, január 8.

Az *Aradi Közlöny* már jelentette az izgalmasan érdekes szenzációt, hogy a szegedi államfogháznak egy hónapig egy feltűnően szép, előkelő uriaszony lesz a lakója. Azért kerül a csillagba a csodás román asszony, mert izgatott a magyarság ellen és ki biztosíthat arról, hogy a szép román asszony az államfogházban nem fog — izgatni!

Különben maga egy nemzetiségi lap a Szászvároson, román nyelven megjelenő „*Litatoa*“ jelenti, hogy „*Vlád* Aurél országgyűlési képviselő felesége, akit a dévai törvényszék és a kir. tábla államellenes izgatásért egy hónapi államfogházra ítél, már megkapta az ügyészségtől a fölhívást, hogy büntetésének kitöltése céljából a *szegedi államfogházban jelentkezék*. Vlád a fölhívásnak eleget fog tenni és legközelebb megkezdí büntetését. A román lapok ebből az alkalomból ünneplik Vládnt. A romániai Buzeu város hölgyei elhatározták, hogy Vládne 300 korona pénzbüntetését kifizetik.“

Egy szegedi lap telefonon kérdést intézett a szegedi kerületi fogház vezetőségéhez:

— Megkapták már az értesítést, hogy Vlád Aurél országgyűlési képviselő felesége bevonul a szegedi államfogházba?

— Az igazgató ur nincs itt, én pedig akkor sem mondanám meg, ha tudnám — válaszolta a telefonnál hivataloskodó ur.

— De arról csak tudnak, hogy előkészületeket tesznek az államfogházban egy asszony-fogoly elhelyezésére . . .

— Egy asszony az államfogházban?

— Igen! Egy asszony, nos?

— Az nem lehet. Lehetetlenség! *Asszony nem kerülhet a szegedi államfogházba*.

Az államfogházba pedig *tényleg* bevonul a szép őnagysága. Csak azt nem tudják, hogy helyezték el. Eddig még sohasem volt nő a szegedi államfogházban, amely tizenkét fogoly részére van berendezve. Hogy helyezték el a szép asszonyt a többi izgató szociálista és nemzetiségi agitátor meg snájdig párbajhős között? És izgatóbban izgat, mint az az izgatás, amelyért a szép nagyságos asszonyt elítélték.

Mint értesülünk, a szegedi államfogházban nem akarják befogni a szép asszonyt és állítólag jelentést tettek az igazságügyminiszternek, hogy miután a

szegedi államfogház *nincs* hölgyek részére berendezve, máshova utasítsa Vlád Aurélnét, mert Szegeden az elhelyezés izgalmas akadályokkal járna és utóvégre semmiért sem állhatnak jól.

Az izgatással foglalkozó, izgató hölgy érthető okkal izgatja nemcsak a közönséget, de különösen az ugynevezett jogász-köröket, mert valahol csak le kell ülnie ezt az egy hónapot és valahol okvetlen be kell rendezni államfogházat — nőknek. Es itt kezdődik Arad szerepe ebben az izgalmas ügyben. Az államfogházak, mint ezt megirtuk, már régóta nem elégségesek s azért az igazságügyminiszter a váci és szegedi fogház mellett már Győrött is rendezett be államfogházat. Ugy tudjuk, hogy az aradi törvényszékhez is intézett annak idején a miniszterium kérdést az irányban, vajjon nem lehetne-e a törvényszéki fogházban államfoglyok részére cellákat elkülöníteni. A válasz kedvező volt s így nincs kizárva, hogy Vlád Aurélné részére Aradon rendezik be az első női államfogházat.

EGYESÜLETI ÉLET.

Az asztal a történelemben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától, —

Arad, január 8

Az alkoholelleses Kitarás páholyban szép számu, előkelő közönség előtt tartotta meg csütörtökön este *Krenner* Miklós dr. előadását „*Az asztal a történelemben*“ cím alatt.

Az érdekes előadás keretében mindenkéltől kifejtette az előadó a táplálkozási viszonyoknak a népek, társadalmak életére, fejlődésére való nagy jelentőségét. Leírja az emberi táplálkozás történelmét az őskor legelejétől kezdve. Az őskori ember növényevő volt. A durva kőkorszakban a vadász-halász életmódra tér át az ember, csak a csiszolt kőkorszakban kezdi meg a szelidített házi állatok nevelését, azokból való táplálkozást, a főzés mesterségét. A kezdetben egyszerű táplálkozási mód az ismeretek, a kultúra fejlődésével komplikálódik. A kultúra kifejlődésével azonban a fényűzés és kicsapongások járnak karöltve. Az első és legnagyobb lump alakjával az ősi Egyiptom dicsekedhetik. *Menresi farad* ez, ki a felirások szerint tizenkét éven át az éjszakát nappallá téve dorbézolt.

A görög világ fénykorában az étkezés javarészt növényekből, kis husból és erősen vízzel kevert borból állott. Azonban midőn az étkezésekhez az állandó vendégeskedések, a gazdag pamlagokon fekvő, virágkoszorúkkal övezett homloku férfiak nagy ivása, az orgiák korszaka beköszönt, hanyatlak a görög nagyság és szépség korszaka is.

A görögökön túltettek tanítványaik, a rómaiak. Rómát a Lucillusok tették tönkre. A durva germán népszokásokon enyhít a kereszténység, de a középkor lovagi tornái, napokig tartó dorbézolásai, a nagy ivók iránt tanusított tisztelet a legujabb korig tart és a francia pikantériákban éri el tetőpontját.

Hazánkban az étkezés és táplálkozás speciális fejlődést mutat. Már a régi, lovas nemzet ismerte legjobban a konzerválható szárított húst, melyet a háborúkban fogyasztott. A legjobb buza magyar földön terem. A magyar föld gazdagságából a nemzet minden tagjának részesednie kell.

A mindvégig élénk érdeklődéssel kísért előadást a hallgatóság zajos tapssal jutalmazta. *Vadász* Armand dr. elnök pedig az egyesület nevében köszönetét fejezve ki, az ülést berekesztette.

Weil Magduska, a kis hegedűművész.

★

Egy apró fehér-ruhás leányka, mindössze egy tucat esztendővel a válain, fellépett ma a város háza dísztermének dobogójára. Kezében a hegedű majdnem akkora volt, mint maga a leány; mikor a zongora elé állott, alig volt magasabb annál. Bár a hirtelen megelözött, mindenki azzal a becézgető leereszkedéssel, azzal a féltő jóakarattal fogadta amit egy tizenkétéves ügyesnek, tehetségesnek mondott leányka szárnypróbálgatásához illőnek tartanak.

Mert *Weil* Magduskáról, a Kölcsey-egyesület mai zsúrjának hősnőjéről, általában csak annyit tudtak, hogy szépen, ügyesen kezeli a vonót és kevés évelhez képest szokatlanul ügyes tanítványa az aradi Zenekonzervatoriumnak és *Unger* Mór tanárnak. Ma azonban megváltozott ez a vélemény. Mikor a kis leány néhányszor végighuzta a vonót hegedűjén, a közönség féltő jóakarataiból egyszerre bámoló elragadtatás, becézgető leereszkedéséből tomboló tetszés és az ügyes tanítványból elismert művész lett. A közönség azt hitte hogy jóakaratainak neki kell majd leereszkednie az apró hegedűhöz és ime: a kis *Weil* Magda néhány pillanat alatt meghódította a közönséget, hatalmába kerítette a szíveket, meghazudtolta a szemeket s az esztendőket és meggyőzte az aradi közönséget arról, hogy neki is van már „csodagyermek“, apró, de hegedűvel a kezében nagygyá nővő, bámulatos művésze.

Szinte nem is mondhatni csodagyermeknek. Annyi biztonsággal, olyan öntudattal lehel életet a hegedűbe, olyan kész, tudatos technikával kezeli a vonót, hogy nem illik rá a bizonyos mérvű naivitást, öntudatlanságot sejtető csodagyermek kifejezés. *Hubay* Jenő *Carmen*-ábrándját játszotta, amihez több tudatosság, kézzel művészet kell, mint amennyivel a magukat hamar lejáró, hirtelen felcsillanó, de rendszerint hamar ki is alvó csodagyermeki tehetségek tündökölni szoktak. A legbámulatosabb staccato kat, a legtisztább üveghangokat és pizzicatokat mutatta be ebben és a ráadásul adott *Sarasate* Magyar népdal-ábrándjában. Percenkig zúgott a taps, mikor letette a vonót és az apró művész hálásan, örömmel nézett a tapstengerre — és kísért tanárjára.

Ok keppen, a tanító és a tanítvány, biztosak voltak a dolgukban. Higgadtan, az erő és a művészet tudatában néztek a mai est elé. Akik félték és izgatódva lesték a hatást: az apa — *Weil* József főmérnök — és az anya voltak.

— Ismerem a leányomat — mondotta nekünk *Weil* József — de azért nagyon kíváncsi voltam mai játékára. Alig öt évi tanulás után most lép először az igazi nyilvánosság elé. Eddigelé csak a konzervatorium koncertjein és zsúrjain szerepelt; ma, hogy itt is ilyen nagy sikert aratott, az én reményeim is felülmutta. Most már engednem kell tanárja kérésének: ki fogom képeztetni a leányomat. *Unger* ur ugyan azt akarja, hogy a prágai *Schejtsik*-hez, *Hubay* mesteréhez, a hegedű technika e legkiválóbb művészehez adjam. En azonban, egyelőre legalább *Hubay*hoz akarom vinni. Hogy mi lesz azután, még nem tudom. Még egy-két évig Aradon tanul, hiszen még csak a második „felső“-be jár, azután, ha tovább is így halad, *Hubay* tanítványa lesz...

Ezeket mondta a boldog apa a mai siker után. Tanára még büszkébb reá:

— Egy év múlva már a legnehezebb *Paganini*-t is játszani fogja — mondotta, *Ein geniales Kind!*

Weil Magduska pedig, mintna mi sem történt volna, hazavitte a hegedűjét, elővett egy könyvet, talán a francia nyelv grammatikáját és buzgón készült a felsőbb leányiskola második osztályának szombati leckeóráira . . .

Betta.

Carnegie és a magyarok.

A milliárdos leveles ladjából. — Egy volt aradi kereskedő levele.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, január 8.

Hogy kicsoda Carnegie, azt — úgy hisszük — éppen úgy tudja minden félig-meddig intelligens ember, mint például, hogy kicsoda William Taft. A Carnegie névnek viselője, egy körülbelül ötven esztendő, rendes természetű, jól taplált ur, akinek egyébként két igen jellemző tulajdonsága van. Az egyik az, hogy nagy demokrata, a másik pedig az, hogy sok, nagyon sok millió dollárnak a boldog, vagy talán boldogtalan tulajdonosa. Természetesen ez utóbbi minőségben tett szert világhírré; mesés gazdagságának köszönheti, hogy nevét az öt világrésznek ugyszólván minden zugában ismerik, hogy olyan előkelő barátai vannak, mint például az angol király és hogy annyi kéregető levelet kap, hogy a vételárukból, ha kilószámra adnák el őket, egy szerényebb igényű család szépen megélhetne.

Ezt azonban nem teszi, sokkal jobb módszerhez folyamodik: spórol, mert a kéregető leveleket egyszerűen felégetti.

Hogy honnét tudjuk mi mindezt, azt szép sorjában elmondjuk. Egy Amerikába szakadt aradi kereskedőtől akitnek távozása nemrégben Aradon szenzációt keltett és hosszú ideig beszéd tárgy volt és akit máris jó barátság fűz Carnegie legelső titkárához. Ettől a földinktől azonban megtudtunk mást is. Megtudtuk azt is, hogy a pumpolásban mi magyarok vezetünk. A mindennapi zsáknak legalább a fele Magyarországból érkezett levelekkel telik meg. Nagyobb nyomtatók kedvéért alább közlünk néhány magyarországi levelet, amelyet az illető uriember csak úgy találmányra kapott ki a napi postából. Ezekhez a levelekhez nem kell kommentár; beszélnek maguk is eleget. Ime:

I. *Ezt a levelet egy erdélyi letört mágnás asszony írta.* Mielőtt lenyomatjuk, szükségesnek véljük még egyszer hangsúlyozni, hogy Carnegie, ha szabad így kifejeznünk magunkat, egyike a legvadabb demokratáknak. A levél így hangzik:

— Uram! En, mint irasomból is láthatja, egy magyar mágnás özvegye vagyok. Nevem egyike a legrégebbi arisztokrata családok nevének. Sajnos, az idők változnak és ma özvegyen és szegényen állok itt, én, akinek ősei egykoron sok ezer föld és még több ezer arany birtokossal voltak. Férjem meghalt. Három gyermekem van, akiknek olyan nevelést szeretnék adni, amelyre nevüknél és származásuknál fogva méltán igényt tarthatnak, de anyagi viszonyaim ezt nem engedik meg. Azért fordítok tehát Önhez, aki sok millió ura és akinél néhány ezer dollár nem sokat határoz, hogy a gyermekeim arisztokrata módon való neveléséhez szükséges pénzt kölcsön kérjem. Meg vagyok róla győződve, hogy Ön meg fogja érteni, hogy mit jelentene az, ha gyermekeim nem arisztokratákhoz méltó nevelést kapnának.

A grófnő szerencséje, hogy ez a levél nem került Carnegie elé, mert hogy milyen választ kapott volna rá, azt könnyen el lehet képzelni, ha még egyszer hangsúlyozzuk Carnegie demokrata voltát.

II. *Ezt a levelet egy felsőmagyarországi rabbinus írta és szól következőképpen:*

— Ugy tudom hogy Carnegie ur a tudományoknak nagy barátja és pártfogója és sehaam zárkózik el olyan kérés elől, amelyet a tudomány szolgálatában intéznek Önhez. En megírtam a zsidók történetét héber nyelven. Szerenytelenség

nélkül mondhatom: jó munka, finom munka, becsületes munka, amely méltó feltűnést fog kelteni, ha megjelenik. De hogy megjelenjék, ahhoz néhány ezer koronára volna szükségem. Miután Carnegie ur olyan nagyon gazdag és miután Önnek mindegy, hogy néhány ezer koronával több vagy kevesebb pénze van e, tisztelettel kérem, küldje el nekem azt a néhány ezer koronát. Hálából én majd munkám első példányát Önnek ajánlom fel.

III. *Ezt a levelet egy — mindenestre óvatoss — aradhegyaljai borkereskedő írta és szó szerinti szövege a következő:*

— Mélyen tisztelt Uram! Van szerencsém értesíteni, hogy ezidén nálunk Magyarországon, a Hegyalján ahol — mint bizonyára tudni méltóztatik — a világhírű ménéai bort szüretelik, nagyszerű termés ígérkezik. Kitűnő, prima üzletek volnának köthetők, ha elegendő pénz állana rendelkezésre ahhoz, hogy a termelőknek a ter mére előlegét lehetne adni. Nekem pénzem nincsen, de az üzlethez értek. Arra van szerencsém tehát mélyen tisztelt Cimet felkérni, hogy nekem háromezer korona kölcsönt adni szíves legyen, — hiszen Uraságodnak ez meg se kottyan. Kamatot nem fizetek, ellenben a mutatkozó haszon felét teljes tisztelettel felajánlom.

A tekintélyes csomóból csak ennek a három levélnek a közlésére szorítkoztunk. Ezekon kívül még a legképtelenebb dolgokra és a legkülönfélébb címek alatt kérnek pénzt az amerikai milliárdostól. Találmányokra, amelyek tényleg csak találmányok, mert valaki már régebben elvesztette őket; birtokvásárlásokra, parcellázásokra, gyár- és házvállalat-alapításra s tudja a jó isten, még mi mindenre.

A szökött huszár.

Egy aradi sikkasztó kalandja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 8

Az aradi K. uad K. Garnisonsgerichtet — mint az Aradi Közlöny már jelentette — egy huszár sikkasztási ügye foglalkoztatja. Kuchta János aradi huszárkáplár ugyanis 510 koronát sikkasztott s az tán megszökött ezredétől s azóta teljesen nyoma veszett.

A káplár igen intelligens, rokonszenves megjelenésű 20 éves fiatalember, akit minden főlebbvalója igen becsült és kitüntetett. Nemrégiben a századirodába vezényelték, ahol mint segédaltiszt igen szorgalmasan dolgozott.

Pár héttel ezelőtt az eszkadronparancsnok 510 korona 59 fillért adott át neki, az eszkadron legénységének öt napi élelmezési pénzét, hogy a századirodába vigye. Kuchta káplár azonban nem számolt be a pénzzel, hanem eltulajdonította és megszökött ezredéől.

Civilbe öltözködött s a legközelebbi vonattal elutazott Aradról. U járt Szeged felé vette. Szegeden megszakitotta az utját s pár órát töltött a városban. Tegnap, mint Szegedről jelentik, egyik kisebb kávéházban is megfordult ahol egyik barátjával vagy ismerősével borozgatott.

Beszélgetés közben a mellette ülő fiatalember nevében szólította a sikkasztó káplárt. Ez félve nézett körül és halkán beszélve kérte társát, hogy valódi nevét ne említse többé, mert valaki könnyen meghallgatja.

— Mikor indul a temesvári vonat? — kérdezte Kuchta.

— Még egy óránk van addig. Ráérünk, — felelt a társa.

A káplár urnak azonban hosszú volt az idő és eltávozott a kávéházból. Azóta talán tul van a „veszélyen“, míg az aradi rendőrség szorgosan nyomozza az ezred főjelentésére. Most Aradról átutaztak Temesvárra azok a huszárok, akik a sikkasztót jól ismerik. Valószínű, hogy Temesvárott le is tartóztatják.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Szombat: Orfeusz az alvilágban, operett. Új betanulással. (A bérlet).

Ujházi Ede bucsufellepte.

Ma este bucsuzott el a mester az aradi publikumtól. Ebből az alkalomból az orkesztert is megöltötte a hálás publikum, mely az öt estőn át tartó vendégszereplés alkalmából szintén tüntetett a mester iránti szeretetével. Bissora pompás bohózatában, *A megboldogult*-ban mutatott be új nagyszerű alakítást Ujházi Ede. Kitűnő kedvvel játszott a nagy művész és őri asztal derűtséget váltott ki a közönségből. Az előadás különben is kitűnő volt. *Betty* brillírozott Duperron szerepében. Egész este a színpadon volt és kifogástalan művészi játékkal állandó derűtségekben tartotta a közönséget. Az est sikeréhes járultak Kápolnay Juliska, Körössy Juci, Leövey és Faludy.

A mester mellett hatalmas tüntetést rendezett a publikum. Az első felvonás végén hatalmas vörös szallagos babékoszort nyújtottak fel a mesternek ezzel a felirattal: „A mesternek — marhá!“ Ujházi a következő sorokkal köszönte meg Montag Manó földbirtokosnak, akit a koszort többek nevében feladatta: „A kedves Gulyának“ köszönet és hála. Ujházi Ede. A közönség sok szeretettel bucsuzik a mestertől a mielőbbi viszontlátásig. H. G.

* Orpheus az alvilágban. Bájos, pajkos máódiák fogják holnap felhangsani a színházban. Holnap adják Offenbachnak gyönyörű muzsikájú operettjét, az Orpheus az alvilágban. Teljesen új betanulással és új díszletekkel kerül színpadra és a régi diadalmas operett. A főszerepeket Kállai Jolán, Sz. Rontay Boriska, Kun Leon, H. Harmah Józsa, Benkóné, Leövey, Poigár, Hubyadi, Faludy játsszák. A darabot Poigár Sándor rendezte.

* Vasárnapi előadások. Vasárnap két előadás lesz. Daután mérsékeit helyátrak mellett a Vén leányok című vígjáték kerül színpadra. Este pedig Offenbach operettje, az Orpheus az alvilágban van műsoron.

* Verdi Otthellója. Jövő héti szenzációja. Verdi klasszikus operájának, az Otthellónak előadása lesz. A színpadi próbák már javában folynak.

* Poll Hugó kollektív kiállítása már csak rövid ideig van nyitva. Megtekinthető egész napon át díjtalanul Welsz Leó könyv-, papír- és zenemű kereskedő-cég szalonjában.

* Anthes hangversenye elhalasztódik. Az aradi hangversenyrendező céghez érkezett sürgöny szerint Anthes megbetegedett és kéri hangversenyének jövő hétre való halasztását. A váltott jegyek és az előjegyzett jegyek tehát jövő hétre érvényben maradnak Ifj. Klein Mór könyvkerekedőnél.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — 357
Kiadóhivatal és hirdetési osztály 151.

Szürke honvédek.

Egyenruházati reform.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 8.

Arad utcáin már sűrűn látni szürke egyenruhás tiszteket. De eddig csak a közös tisztek viselték: legújabb rendelet szerint azonban a honvédtiszteket és legénységet ugyanolyan szürke egyenruhával fogják ellátni, mint a közös hadsereget.

Vékony szegélyzsinórt leszámítva, semmi különbség nem lesz többé a honvéd és közös egyenruha között. Mikor a honvédség megalakult, piros nadrágja és sújtásos attilája volt; ma pedig ugyanolyan, mint akármelyik osztrák ezred.

A legfelsőbb rendelet szerint a csukaszürke tábori egyenruhát a honvédgyalogosság számára is rendszeresítik. Hasonlóan, mint a közös hadsereg gyalog és vadászcsapatainál, alkalmazzák a csukaszürke sapkát, nyakkendőt, zubbonyt, pantallót a tisztek, a magyar nadrágot a legénység részére. A hajtóka és szegélyzet, valamint a legénységi nadrág zsinórzatának színe palaszürke.

Az új ruházathoz a tisztek részére barna bőrvet és bőrlábszárvédőt is rendszeresítettek. A legénység szíjjazata szintén barna lesz. Az új ruházat viselése csak akkor válik kötelezővé, ha a csapatokra nézve is elrendelik.

A hadvezetőség ezenkívül még egy nagy újításra szánta rá magát.

Eddig ugyanis minden meghalt honvédet felső ruházatától megfosztva temettek el. Ezentúl zubbony, nyakraváló és nadrág is kerül a halottra, s aki életében mint katona szolgált hazáját, halálában sem fog megválni ruhájától, melynek talán — háboruban — dicsőséget szerzett.

Ez az újítás bizonyára sok legényt fog arra csábítani, hogy csapjon föl katonának.

A le nem foglalható cilinder

Mi volt a dobozban?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 8.

A minap megekkváltak egy fiatal, de meglehetősen magasrangú aradi közhivatalnokot. Potom öt-százegynéhány korona szabóadóságról volt szó, melyet a köztekinthető élvező ur sok udvariasan felszóltó, még több fenyegető és még ennél is több rimázkodó levél dacára sem mutatkozott hajlandónak megfizetni, míg végre a megviselt ruhák ára az igazságszolgáltatásnak eme stádiumába jutott.

De az exekució sem járt valami különösebb eredménnyel, miután az albrétben lakó urnak egy smoking, egy szalon és két rend zakóruhán kívül egy színházi láncó, egy hegedű és néhány kotta képezte minden ingó vagyonát. Ezek az ingók is koleramenterek valának, mivelhogy egy cipészadosság folytán már korábban dobra kerültek, mely alkalommal valami jó barát, — hogy a további foglalások ellen fertőtlenítsen ezen ingókat, — megvette és továbbra is otthagya ingyenes használatban volt gazdájuknál.

Eme hosszú előrebocsátás után elérkeztünk történetünk hőiséhez: a vitás cilinderhez, melynek foglalásakor emberünk nem volt otthon.

Az ügyvédbojtár, aki a végrehajtás foganatosítása végett megjelent Győrty végrehajtóval az adós hónapos szobájában, meglehetősen ambiciózus gyerek volt a fájt neki, hogy minden eredmény

nelkül aljjon principalisa ele. Vízis szemekkel végigkémlelte hat a szobát, hogy nem talál-e valamit, amivel legalább megboszazthatna a macacszkodó adóst? Végre ujjongva felkiált:

— Nini, a szekrény tetején van egy cilinderskalnya, a benne levő cilindert lefoglaljuk.

A végrehajtó, mint valamennyi végrehajtó, a helyszínen rendszeren nagyon is demokratikus érzelmű. Most is vonakodott a cilindert lefoglalni, hivatkozván arra, hogy a cilinder szükséges ruhadarab. Ezzel szemben az ügyvédbojtár azzal érvelt, hogy a cilinder csak fényvázási cikk, amit le lehet, és le is kell foglalni, mert akinek cipész- és szabóadóságai vannak, az ne járjon cilinderekben.

Hosszu és heves szóváltás után Győrty beleegyezett a foglalásba. Az ügyvédbojtár szépen felreverte a dobozt, óvatosan felnyitotta a tetejét és kéjjel gondolt arra: hogyan fogja lefoglalni a cilindert. Azonban visszahőkölt, elhítorította az orrát és gyorsan visszatette a dobozra a tetőt. Azután a végrehajtóhoz fordulva, mondta:

— Gyerünk innen. Magának igaza van, a cilindert nem lehet lefoglalni.

A Kölcsey-egylet zsurja.

A Holnap a költészetben és irodalomban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 8.

Irók, művészek, olvasók, műbarátok, tudósok és kávéházi bőfűsek két pártra szakadtak. S ez a két párt nagy zörgéssel vivcsát. Röviden és már szinte elkoptatott szóval a ma harca ez a holnappal. A disputa lényege az, hogy a ma holnaputannak csufolja a holnapot, a holnap pedig tegnapnak a márt.

Néhány nappal azután, hogy ezek az áramlatok elborították a Petőfi-társaság nagygyűlését, a probléma ma Arad irodalmi és kulturális egyesületét: az aradi Kölcsey-egyesületét is foglalkoztatta. Vitatkozások, mérközések nem folytak itt, de — s ez az egyesület frissességére, az étellel lépést tartó érzékére vall — a közönség előtt megnyilatkozást találtak az irodalomnak, meg a művészetnek ez aktuális mozgalmi, problémái.

A költészet modernjeiről Teller Kálmán ujságíró, az Aradi Közlöny munkatársa tartott szabad előadást. Egész szívvel azok hívének vallotta magát, akiket a Petőfi-társaság vezetőinek ostora ért: Ady Endre és társai irányának. S az új csapásokon járó költők részére tudott is népszerűséget toborozni a közönség azon részében — és bizony, sokan vannak ilyenek — akik ezeket az írókat csak a rélközszörlt kabaré-écek révén ismerik. Színesen, könnyű filozófiával fejtette ki, hogy mi az, amiben az új kor költői, röviden *Holnapék*, felül állanak a rimgyárosokon, a hangulatiparosokon és a fülek tetszésére pályázó zengőknel: a kor, a gazdasági harcok, az evolúció megértése és annak költői interpretálása. Az előadást, amelyet az új írók műveiből ismertett részek tarkítottak, a publikum rekonszenzével tapsolta.

Nem kevésbé volt modern Jankó Gyula tanár fölolvása az utca művészetéről. Finom szatirával megírt, a mély igazságokat találó ötlettel cukrozó írásmű volt ez a rengeteg felszégsegről, ami különösen nálunk az utca külső képének kialakulásában: az építkezés, a fásítás, az utcadisztés, az ünnepi kirakodások körül történik. A kaszárnya-stílust, az egyforma típusra épült utcákat, a glédában sorakozó gömbkákócokat a város fanyeső szenvedélyét, a fővárosnak izléstelen ünnepi disztéseit — köztük a spanyol király fogadtatására

vert ormótlan diadalkaput, — az ablakba lógatott drapériákat, szőnyegeket és asztalterítőket és egyebeket találó módon ítélte el, s azután megmutatta, hogy milyenek az utcafejlesztés, a disztés, az ünnepi forma igazi, izléses, belső tartalomra valló eszközei. Az előadás végén, amelyben igen elmésen a hölgyekre, mint az utcadisztés legfőbb tényezőire és leghatásosabb kellékeire apellált, — *Matusk* Márton tanár több vetített képe kíséretében az utca fejlődését mutatta be a gyönyörködő közönségnek.

Közben volt az igazi Holnap: egy fiatal leány, akinek hegedűjátékára a jövendő nagy dicsősége sűt. Erről, *Weil* Magduskáról, a ma hegedűművésznőjéről, külön teszünk illó említést.

HIREK.

— Az Aradi Közlöny-nek több, mint 400 oldalas, gazdag tartalmu 1909. évre szóló naptára, amely Arad város, a megye és a szomszédos megyék címtárát is tartalmazza, már csaknem teljesen elkészült. A helybeli előfizetők hétfén és kedden, a vidékiek pedig a jövő hét folyamán megkapják naptárunka.

— József főherceg utazásai. Ma József főherceg és vendégserege a gyarmati erdőkben vadászott fácánra és nyulra. A kir. herceg holnap Budapestre utazik Kisjenőre, de vasárnap ismét lerándul Kisjenőre, ahonnan a jövő hét elején Gyulára megy és csapatszemlélet tart.

— Váltóhamisítás a miniszter felesége nevére. Még 1906-ban történt, hogy C. I. ke Edéné, vasúti tisztviselő felesége egy 10.000 koronás váltópórt indított Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter felesége, született Pothorszky Elna ellen. A váltóper során kiderült, hogy a miniszter nevének aláírása közönséges hamisítvány s azt *Gosztonyi Gézáné született báró Pongrácz Margit* hamisította. Gosztonyinét le is tartóztaták, de később szabadlábra helyezték. Kiderült továbbá a vizsgálat során, hogy Gosztonyiné éveken át benső viszonyt folytatott László Istvánnal, a megbukott Gazdasági kereskedelmi Iparbank volt igazgatójával, aki őt perelte. Ő adta át a hamis váltót Lászlóknak, aki azt Csikéné által peresztette. Az ügyesség magánokirathamisítás büntetése címén vádiratot adott Gosztonyiné ellen, kinek védője kifogásokat adott be a vádirat ellen. Ezt a kifogást — mint fővárosi tudósítónk jelenti — ma tárgyalta a vádtanács s Gosztonyinét a kifogás elutasításával vád alá helyezte.

— A bankok nem engednek. *Varjassy* Lajos polgármester ma érkezett vissza a fővárosból, ahol a város nagyobb ügyeinek elintézését sürgette meg az illetékes ténnyezőknél. A polgármester nem valami kellemes hírrel tért vissza Budapestről. Meghozta annak a hírét, hogy a bankok egyáltalán nem engednek el semmit ama föltételekből, amelyeket a nagy híd kölcsön folyósításánál kikötöttek. Tudvalévően a miniszter helyben hagyta a közgyűlésnek a híd kölcsön fölvételére vonatkozó határozatát. Ezt azzal a kommentárral erősítették meg a miniszteriumban, hogy a kölcsön tulságosan terhes, de a város szeruultságában kénytelen volt elfogadni a Jelzálog Hitelbank és a Kereskedelmi Bank ajánlatait. A miniszter egyben azt ajánlotta a városnak, próbáljon némi engedményeket kieszközölni a két pénzintézet föl a szerződés megkötése előtt. Hát emiatt is járt fönt most *Varjassy* Budapestben. Azonban azzal a lehangeló hírrel

jött haza, hogy a bankok mereven ragaszkodnak az eredeti feltételekhez és a percentek körül nem hajlandók engedményeket tenni. Így a súlyos kölcsönre vonatkozó szerződést meg kellett kötni.

— Kossuth Lajos Tódor — magyar választó. A B. H. mai számában írja: A ceglédi takerékpónstár, min: értesülünk, egyik házát ráíratta Kossuth Lajos Tódorra, aki nyugalomba ment, miután azt az olasz vasutat, amelynek ő volt az igazgatója, államosították. Az átírás következtében Kossuth Lajos Tódor magyar választópolgár lett.

— Kereskedők nagygyűlése Aradon. Jelen-tős és külső méreteiben is előreláthatóan nagyobb szabású eseménye lesz vasárnap Arad kereskedői közéletének. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés aradi kerülete tart nagygyűlést, a városháza nagytermében, délután három órakor. A nagygyűlésen részvesz az Omke elnöke, maróti Fürst Bertalan udvari tanácsos, aki a magyar kereskedelem mai helyzetéről és az azt érintő, előérbe került kérdésekről nyilatkozik és Szende Pál dr. főbíró, aki az adóreformról terjeszt elő javaslatot. A nagygyűlés iránt az aradi kereskedőkön kívül élénk érdeklődés nyilatkozik meg a vidék részéről; így képviselteti azon magát az Omke pécsiak flórkja, a pankotai és kisjenői kereskedő egyesületek, s kívülök más községek kereskedői is. Részt vesznek Arad ipari érdekképviselettel is, továbbá több Aradon lakó országgyűlési képviselő is, akik az adóreformnak, mint a nagygyűlés fő tárgyának pontjainál előreláthatóan jól is fognak eszólalni. A tárgyak általános jelentőségénél fogva az Omke aradi kerülete a tagokon kívül minden aradi és megyei kereskedőt és iparost szívesen lát a nagygyűlésen. A gyűlést Éles Ármán, az Omke aradi kerületének elnöke fogja megnyitni.

— A tartalékos tüzértisztek behívása. Hir szerint a temesvári 7. sz. hadtest területén levő tüzérezredek tartalékos tisztjeit még e hónapban behívják fegyvergyakorlatra, hogy megismerkedjenek az új ágyukkal. A lögyakorlatok Lippán lesznek.

— Elzúllott százados. Fővárosi tudósítónk táviratozza: Néhány nappal ezelőtt egy nyugalmazott méneskari százados jelent meg a budapesti főkapitányságon, kinek külseje meg lehetős feltűnést keltes. Gallérja, kékzöldje hiányzott és a nagy hidegben köpönyeg nélkül járt. Az inspekciós rendőrtisztviselőnek elmondta, hogy nem bocsátják be a Nádor utcában levő lakásába, mert adós a hásszórral. Rendőri segítséget kéri. Mikor megkerdesték, hol van a köpönyege, elmondta, hogy a Piccoló kávéházban hagyta, mert nem tudta kifűszelni a kávéját. Elmondotta még, hogy rettenetes nyomorban van; a nélkülösés teljesen tönkretette idegzetét úgy, hogy ivásra adta magát és már napok óta nem eszik. A rendőrtisztviselő telefonált a katonai hatóságoknak. A térparancsnokságról megérkezett egy tiszt és magával vitte a nyugalmazott századost, akiről most már a katonaság fog gondoskodni.

— A rossz Manlicher. Fővárosi tudósítónk jelenti: A Vámbárc-palotában ma hajnalban szerencsétlenség történt. A 8 gyalogszred egyik bakája teljesített ott szolgálatot. Ugy négy óra tájban megjelent az ellenőrső altiszt. A katona lövésre készen tartotta Manlicherét, a fegyver elsült és a golyó belezúdult a várcsarok nagy ablakába. Egy nagy üveg szánk Gombos Istvánnak, az államvasuti kirendeltség egyik munkásának nyakát súlyosan megsértette. 14 centiméteres mély végist ejtett a szerencsétlenen, akit most súlyos sebével a kórházba

vittek. A baka ellen megadtották a vizsgálatot, mert az a gyanu merült fel, hogy boszúból lött az ügyeletes altiszt felé. A vizsgálat azonban kiderítette, hogy a Manlicher rossz volt és a katona ártatlan a szerencsétlenségben.

— A meggyilkolt postatiszt özvegye. Székesfehérvárról táviratozzák: Kiss Zoltánnak, a meggyilkolt ellenőrnek özvegye, aki betegen fekszik lakásán, tudvalevőleg segítségért folyamodott a miniszterhez. Az özvegy nem kapta meg az egész nyugdíjat, hanem csak 720 koronát. Ezért most kijelentette, hogy megfolyamodja a dolgot és ha nem kapja meg férje egész fizetését, pert indít az államkincstár ellen.

— Halálos színész-szerelme. Meghalt egy színész, a festett világnak egy vigkedélyű harcosa, mert szerelmes volt a primadonnába. Önkezeléssel vetett véget az életének az, aki oly sokat játszott a deszkákon a meghalást, oly sokat imitálta a szerelmet, ami utoljára is a végzete lett. Debrecenből hozza a hírt a táviró, hogy Szabó Dániel, a Józsa László-féle kisebb vidéki szintársulat szerelmes színésze ma délután a debreceni korzón kétszer szívenlőtte magát. A „Bika“-vendéglőből jött kifelé a boldogtalan szerelmes színész, aki még az utolsó utja előtt sem mulasztotta el, hogy fel ne hajtson néhány pohárral abból a jófajta debreceni bikavérből. Borozgatás után elhagyta a vendéglőt, kiment az utcára, ahol hullámozott a közönség. És rögtönzött egy ingyenes tragédiát — taps nélkül. Kiállt a sétáló közönség előtt és — mintha csak játszana — két golyót röpített a szívébe, amely reménytelenül, halálosan dobogott azért a kegyetlen primadonnaért. A közönség előtt folyt le az élete, ott a halála a szegény szerelmes színésznek...

— Miért reng a föld? A messzinai nagy földrengés adja meg aktuálitását ama babonaságoknak, amelyeket egyes népek hisznek a földről. Hogy a földet mi tartja jelenlegi helyzetében, arra nézve eltérők a vélemények. Némelyek szerint a földet víz tartja fenn, mert a víz mindennél erősebb. Mások szerint egy vagy több hal tartja a hátán. A földrengést a románok intenció magyarázzák: ugyanis a földet tartó hal hét évenként egyik oldaláról a másikra fordul s ilyenkor a terhe is megrendül. Ez a véleménye ebben a dologban a Kalotaszeg magyar népének is. A napfogyatkozással az aranyosszéki magyarsággal egy véleményen vannak a románok, amennyiben azt hiszik, hogy a „varcolac“-ok, a kereszteletlenül elhalt gyermekek eszik meg a Napot. A hold fogyatkozását szintén a „varcolac“-ok okozzák, amiben egyetért velük az alsófehérmegyei és aranyosszéki magyarság is. — A „varcolac“-okat a kassai nép olyan embereknek tartja, akiknek gonosz farkas-természetük van és a többi embereknek ártani igyekeznek. A régi népek azt hitték, hogy farkasok eszik a holdat. Ujholdkor pénzt kell mutatni a holdnak, mert ha-akkor nincs pénze az embernek, egész hónapban nem lesz. A tejutról általában az a babona, hogy a cigány azon az uton vitte réges-régen a násznagyától lopott szalmát, de az Isten megverte, mert mind elhullogatta, s ezért van még most is ez az ut az égen, hogy emlékeztesse az embereket bünyeikre. A kalotaszegi magyarság azt mondja, hogy Egyiptomba vitték a tejutot a cigányok a szalmát. Sok nép azt tartja, hogy a világ végét tűz fogja elpusztítani.

— A szélhámoss miss. Londoni távirat jelenti: Az angol lapok többségét írják most Miss Violet Charlesworthról, egy bádogossegéd leányáról, aki öt év óta rendkívül előkelő életmódot folytatott. Különböző szélhámosságokkal rendkívül ügyes módon nagy birtokot szerzett, fényes kasélyja volt, autóbilit tartott. Most kiderültek szélhámosságai

és vizsgálatot indítottak ellene. Több mint 20.000 frank adóssága van. Mikor letartóztaták, erősen tiltakozott a rendőri beavatkozás ellen, mivel — ugymond — senki sem tett feljelentést ellene.

— Képviselőválasztás Debrecenben. Debrecenből jelenti: A központi választmány a képviselőválasztást január 28 ikára tűzte ki. A koalíciós pártok jelöltje Csanak János földbirtoke, ellenjelöltje Dégerfeld József gróf pártokirúll, Debrecen város volt főispánja.

— A községi és körorvosok nyugdíjügye. A belügyminiszter értesítette Arad vármegye alispánját, hogy a községi és körorvosok nyugdíjintézetének létesítésére az előkészítő munkálatokat már megtette. Mielőtt azonban a tárgyban véglegesen döntene, meg akarja hallgatni az érdekelt megyei orvosok véleményét is, hogy esetleges kívánásait figyelembe vehesse. A nyugdíjintézményre vonatkozó tervezetet asszal a meghagyással küldte meg tehát a belügyminiszter az alispánnak, hogy azt a megye területén működő összes községi és körorvosokkal közöljék és egyszersmind bírja fel őket arra is, hogy képviselőükben küldjenek ki egy orvost a belügyminiszteriumban február hó 12 én tartandó szaktanácskormányra.

— Kongresszus az utcán. Megirtuk, hogy az erdélyi román szociálista párt holnap és holnapután kerületi értekezletet akart tartani a városház nagytermében és engedélyért folyamodott az aradi rendőrséghez. Sarlot Domokos főkapitány az engedélyt nem adta meg s ezt végzés után tudatta a bejelentőkkel. A végzés ellen a polgármesterhez adtak be a pártvezetők erőlyes hangú felbbezést, melyben a főkapitány indokait próbálják gyöngíteni. A polgármester holnap reggelre intézi el a felebbezést. Mint a pártvezetőség köréből értesülünk, a kongresszust még akkor is megtartják, ha a polgármester elutasítaná a felebbezést. A gyűlésezésnek és tárgyalásnak egy eredeti módját alkalmazza a vezetőség. A vidéki megbízottakat körsétára viszik s úgy sétaközben fogják a napirendet letárgyalni. A görög peripatetikus iskola megszűnte óta bizonyára ez az első eset arra, hogy valaki járva-keve értekezzen a hívei seregével. Hogy a rendőrség hivat-e a peripatetikus iskola feltámasztásának, azt nem tudjuk.

— A főzés divatja. A kontinens ugynevezett úri társaságának a férfait veszedelem fenyegeti. Londonból, illetve Angliából közeledik a veszedelem, amely abban áll, hogy az előkelő hölgyek elkezdtek egy érdekes divatot. Mi ez a divat? A főzés. Mintán tudniillik a legnagyobb mértékben erőt vett London és Anglia előkelő hölgyein az unalom, miután nem érdekli őket sem a színház, sem a zene, sem semmi ilyes, divatba hozták azt, ami számukra eddig shoking volt: a főzést. Olyan nagyuri dámák, akik eleddig még azt is illetlenségnek tartották, hogy csak szót is ejtsenek például a főzőkanálról, elhatározták, hogy ezentúl „konyhaszurokat“ tartanak fogadónapjaikon és ezeken a zsurokon a társaság maga készíti el a vacsorát. Maga készíti el, olyannyira maga, hogy a konyhaszurok idejére szabadságot a családságot, konyhatoalettet öltenek, odaállnak a tűzhely mellé és főznek. A dolog elég súlyos eddig is, de nagyon súlyossá az teszi, hogy a hölgyek a magukfőztét — maguk is eszik meg.

— Öngyilkosság a bérkocsiban. Ilyen címmel megirtuk tegnap, hogy egy elegánsan öltözött úr egy bérkocsiban csütörtök délelőtt öngyilkosságot követett el. A rendőrség — mint fő-

városi tudósítónk jelenté — ma megállapították, hogy az öngyilkos *Balla Rezső* 35 éves saat mári születésű nőiellen öngyilkos. A szerencsétlent ideggyógykezelésére a halálba.

— Halálra ítélt hóhér. Lembergben táviratozzák: Egyik odaváló lap táviratot kapott Jekaterinoszlávból, amely elmondja, hogy a bíróság az odaváló hóhért halálbüntetésre ítélte, mert egy rablóbanda élén több rablógyilkosságot követett el.

— Az autobusz-garázs fűtése. Szathmáry Károly gépjármű-igazgató tekintettel arra, hogy a lovarda helyiségében az autobuszok benzintje a nagy hideg következtében nehezen gyullad meg s ezáltal a gépek romlanak, azt kéri a városól, hogy fűtő-kazán felállításával gondoskodjék a garázs temperaturájának enyhítéséről. A közlekedési bizottság ma tartott ülésén vitatta meg a beadványt s a közgyűlésnek azt javasolja, hogy csak az esetben tegyen eleget a kétezer korona beruházással járó előterjesztésnek, ha az február elsejéig megvalósítható.

— Elfogott tolvajok. Budapestről jelentik: A rendőrség ma négy veszedelmes lakásfosztogató tolvajt tartóztatott le. Ezek: *Benedek István, Bentsik Ferenc, Kacsó János és Kacsó József*. A négy ember egy bandába tartozott és állandóan a felügyelet nélkül hagyott lakásokat fosztották ki. Az utóbbi napokban nagy zsákmányra tettek szert s ennek öröme nagy dártdó: csaptak a Bérkocsis-utcában levő Fortuna-kávéházban. A detektívek megtudták, hogy a tolvajbanda együtt volt, de a tolvajoknak is volt kémjük, aki jelezte, hogy a detektívek közelednek. Bérkocsiba vágták magukat és elhajtottak. A detektívek is bérkocsit fogadtak s hosszas hajszát követően sikerült a betörőket elfogni. A rendőrség tegnap letartóztatta *Singer Sándor* 22 éves rovott múltú szadót, aki a gyűrtudósítás jól ismert felfangjával több hiszékeny embert kifosztott.

— Egy család tragédiája. Hódmezővásárhelyről írják: *Kardos József* hódmezővásárhelyi előkelő iparos két éves gyermeke ma a tűzhelynél játszadozott, ruhája tüzet fogott és miközben érezték, a gyermek szénné égett. Édes anyja fájdalomában örülési rohamokat kapott.

— A fogoly fizetése. Makóról jelentik: Balog Sándor városi számgyakorok — mint az Aradi Közlöny jelentette — fizetési könyvecskéket meghamisított és csalásokat követett el. A csendőrség Balogot elfogta és a szegedi csillagbörtönbe zárták. Innen Balog Makó városához folyamodást nyújtott be, hogy fizetésének egy részét adják ki neki. A város azonban ezt nem volt hajlandó megtenni, mert büntette miatt Balogot állásból is elmozdították. A város határozatát Balog az alispánnál megfeleltette, ki úgy döntött, hogy Balognak állásai illetmény jár, míg ellene jogerős ítélet nincs.

— Folytatólagos sorrendje az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1909. évi január hó 13-án délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak: A tanács előterjeszti, hogy Karabás Demeter, Madár András, Kitka László, Vászár György, Grósz Bálint, Huszti András, Prokopetz József és Bálán János által emelt új épületek bérjévedelmeire a közkeleti adómentesség megadásuk. A gépjármű-igazgatójának előterjesztése az autobusz-garázs fűthetővé tétele tárgyában. A tanácsnak előterjesztése az 1909. évi kövezési sorrendnek megállapítása tárgyában. Az építkezési bizottságnak javaslata az új elemi leányiskolának felépítése tárgyában. A közlekedési bizottságnak jelentése a villamos közvilágítás tárgyában. Polgármester előterjesztése a látogatási bizottság megalakítása iránt. U. a. előterjesztése az igazoló választmány megalakítása iránt. U. a. előterjesztése a sorozó bizottság megalakítása

iránt. U. a. jelentése a gépjárművárosban létesített rom. kath. kántori állásra kiírt pályázat eredményéről. U. a. előterjesztése Szathmáry Károly a városi gépjármű-igazgatójának véglegesítése tárgyában. Szathmáry Károly a városi gépjármű-igazgatójának kérelme a „Czeiler és Szathmáry” cégben f. év végéig való bennmaradása iránt. Hajdúvármegye és Debrecen sz. kir. város közönségének átirata a „Ne temere” kezdetű decretum érvénytelenítése tárgyában a m. kir. kormányhoz írott feliratnak hasonló szellemű felirattal való támogatása iránt. Steinhardt Mór dr. tb. főügyész jelentése a Weitzer hagyaték ügyben. A tanácsnak előterjesztése a Süveg-tér 8. és 5. számú telkeknek megvétele tárgyában.

— Tombola. Ma, szombaton nagy tombola-estély lesz Kovács és Novotny éttermében. A jegyek ára 60 fillér.

— Szabó-féle pármal ibolya-szappan a szappanok ideálja. Rendkívül kellemes, lágy habzósa, finom ibolya illata s bőrpuntitó hatása olyan, hogy egyetlen külföldi szappan sem versenyezhet vele. Készíti: Szabó Béla pipere-szappangyáros Miskolcon. Darabja 80 filléért kapható minden gyógyszerárban s jobb dívat áru kereskedésben. Főraktár Aradon Vojtek és Weisz drogériájában. 47

— Takarékoskodni és gyorsan tőkét gyűjteni csak úgy lehet, ha nélkülözhető filléereinket egy olyan pénzintézetnél helyezzük el, ahol a postatakarékpénztári kamatnál jóval magasabb betétkamatot kapunk; ezen célra ajánljuk az Aradi Hitelbank- és Takarékpénztár Részvénytársaságot (Salacs-utca 6. szám.) Ezen intézetnél takarékbetéteket a legkisebb összegtől kezdve a legmagasabb összegig fogadnak hat százalékos betétkamat ellenében. A betéteket bármikor felmondás nélkül fizeszik vissza. Minden betevő egy-egy „Seifmen” féle takarékpénztári könyvet kap ingyen. 151.

— Likőr aromák készítői előállítására; — názilag — Vojtek és Weisznál. 171

TARKASÁGOK.

(Aki nem mer megházasodni) Néhány nap múlva a városi szegények között száz koronát fog kiosztani egy ismert tisztviselő, aki érdekes fogadás révén jutott a pénzhez. Pár hónappal ezelőtt elköltözött Aradról egy szimpatikus, jókedvű ügyvéd jelölt, aki szerelmes lett egyszerre több aradi leányba is. A főt megemlített tisztviselő folytonosan azzal székizotta az ügyvédjelöltet, hogy nem mer megházasodni.

— Nem vagyok én olyan gyáva, — mondta az ügyvédjelölt — amilyenek ti gondoltok. Fogadjunk, hogy mához egy évre nős leszek. Fogadjunk 50 üveg pezsgőbe.

A fogadás megtörtént, s azóta az aradi tisztviselő el is felejtette a dolgot, mert időközben az ügyvédjelölt elköltözött Aradról. A napokban azonban életjelt adott magáról. Körülbelül ezt írta az aradi tisztviselőnek:

— Gyáva voltam; még máig se nősültem meg. Rendelkezésemre áll az 50 üveg pezsgő.

A tisztviselő visszaírt, hogy küldjön inkább 100 koronát, amit a szegényeknek oszt ki. Most várja a pénzt, amit kioszt a nyomorgóknak, akik ha tudnák ennek a segélynek az eredetét, bizonyosan így sopánkodnának:

— Jó a gazdagoknak. Ha megházasulnak is fizetnek, ha nem nősülnek is fizetnek.

Az ügyvédjelölt pedig így gondolkodhatik, amikor a pénzt postára teszi:

— Ki tudja ezzel a 100 koronával mennyi bajtól, bánattól mentettem meg — magamat.

(A trombitás csókja.) Egy aradi családban nagy volt a fejtelenség, a boszankodás és a zavar. Az olvasó azt hihetné, hogy valami nagy családi szerencsétlenség történt. Pedig csak annyi a baj, hogy Katinak, a régi kitűnő szakácsnénak elmaradt a régi szeretője. A házi rendet ez teljesen megbontotta

és őnagysága is együtt szomorkodott a mélabus Katalinával.

— De hát miért hagyta el magát az a János? — kérdezte a nagysága.

— Nem ő hagyott el, hanem én ábrándultam ki belőle, — felelte Kati.

— Miért? Hiszen csinos is volt, katona is volt, meg ezredtrombitás is volt. Olyan szépen trombitált a század mellett.

— Ez igaz, — mondta a szakácsnő — de már meguntam a csókjait.

— Miért?

— A réztrombita miatt.

— A trombita miatt?

— Igen. Az utóbbi időben már olyan rézgallé izo volt a csókjának.

(A szent.) Ez a párbeszéd a Városi kávéházban hangzott el a délelőtti órákban, amikor a tőzdelei jelentések miatt legnagyobb a forgalom.

Két kereskedő beszélget.

— Valami ügyes szeszált szeretnék, — mondja az egyik.

— Nézze, ott van az a vörös képű fiu.

— Az a kacaka kezű? Az nagyon ellenszenves nekem.

— Pedig az egy szent ember.

— Hogy-hogy szent? Talán, mert szombaton nem fogja meg a pénzt?

— Sőt ellenkezőleg. Azért, mert maga fele hajlik a keze.

(A nagy dolog) Kóristák beszélgettek és természetesen leszólták a jó színészeket.

— Nem tudnak azok semmit, csak nagy a hírük.

— Addig nem lesz Aradon igazi színművészet, amíg mi nem csinálunk valami nagy dolgot.

— Igazad van, kolléga, itt volna az ideje, hogy valami nagy dolgot csináljunk.

— Te mire gondolsz?

— Valami nagy dologra. Például arra, ha mi egy hétig mindennap ebédelhethetünk.

TORVÉNYKEZÉS.

§ Megszüntetett eljárás. Még a múlt év nyarán tűz ütött ki *Edelsheim Gyulai* Lipót gróf ujanánti birtokán. Egy gazdasági épület égett le. A csendőrség megindította a nyomozást, mert azt hitte, hogy a tűz gyújtogatásból keletkezett. Más tettes hiányában fellejtették a gróft az aradi járásbírósnál. A bíróság azonban meg sem indította az eljárást, mert a gróf már a tüzesetet megelőzőleg hónapok óta nem is fordult meg a birtokán. Utasította azonban a csendőrséget, hogy az ismeretlen tettes ellen tovább folytassa az eljárást. Minthogy azonban az újabb nyomozás sem vezetett eredményre, a járásbírósnak ma az eljárást megszüntette.

§ A csödbe jutott gyógyszerár. Temesvárról jelentik: *Szabados István*, úppal születésű gyógyszerész Szakálházin 1892. évben személyjogi gyógyszerárát rendezett be. Várakozása ellenére azonban a gyógytár forgalma oly csekély volt, hogy abból családját sem tarthatta el és fizetési kötelezettségének eleget tenni nem tudott. 1907. év május havától kezdődően 12 esztendő végrehajtás foganatosított Szabados ellen, ki elmulasztotta a csödkérvény benyújtását, míg hitelezői kérésére 1908. évi július hó 2-án a temesvári törvényszék a csödtől megnyitotta. A csödtől szerinti vádlottnak vagyona volt, ezt azonban kiskorú leánya igényelte. Vétkas bukás vétségével vádolva került Szabados a temesvári királyi törvényszék

elő, mely Gerdánovits Sándor királyi táblabíró elnöklése alatt egy heti fogháza és egy évi hivatalvesztésre ítélte. A temesvári királyi ítélőtábla büntető tanácsa Gidró László királyi kúriai bíró elnöklése alatt az elsőbíróság ítéletét megválttatva, csupán husz korona pénz büntetésre ítélte Szabadost, minthogy igazolva látta szorult helyzetét és azon körülményi, hogy hitelesült megkárosítani nem volt szándékában.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— A magyar bor törvény életbejuttatása. úgy látszik, nagyon üdvös hatással lesz a magyar borkivitelre. A budapesti nagyborkezeskedők egyesülete, mint fővárosi tudósítónk táviratozza, azt jelenti a földművelésügyi miniszteriumnak, hogy a törvény életbejuttatása óta, az osztrák borkereskedők igen sok ügyendőt küldenek Magyarországra.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 8.

Az időjárás menetében beállott változás enyhe jellegű esővel — a téli időszak közepette — rendellenes jelenség s mint ilyen, ha egyelőre nem is, de később káros hatással lehet a mezőgazdasági állapotra, illetve a vetésekre.

A hótakaró ismét el fog tűnni a szántóföldekről s így a vetések újból védtelenül maradnak.

A gabonaárak iránysága változó, alapján véve inkább szilárd.

A mai piacon elkelt:

400 mm. búza 12:00—12:20

200 mm. tengeri 6:10—6:20

Rozs 9:50—9:60

Árpa 7:30—40

Zab 7:50—60

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 8

Amerika változatlan, 5 ezer mm. szilárdan tartott.

As árak 50 kilonként számítva:

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Búza áprilisra . . .	12.73—12.74	12.72—12.73
Tengeri májusra . . .	7.26—7.27	7.24—7.25
Rozs áprilisra . . .	10.20—10.21	10.18—10.19
Zab áprilisra . . .	8.71—8.72	8.69—8.70
Búza 1909. októberre . . .	10.89—10.90	10.87—10.88
Rozs októberre . . .	9.13—9.14	9.12—9.13

Zárul 5 órakor:

Utótőzsde üzlettelen.

Limbeck János és fia
első magy. kir. szab. érekeperső-gyára és temetőrendező
intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Alullrottak fájdalomtól megtört szívvel tudatják, a forrón szeretett és felejt-hetetlen jó édes anya, nagyanya, anyós, testvér és rokon

Özv. Wittmann Antalné,
szül. Igenes Viktóriának,

folyó évi január hó 7 én esteli 10 órakor, életének 63 ik évében rövid szenvedés után történt jobbira szenderültét.

A boldogult földi maradvánnyal január hó 9 én délután 1/3 órakor fogtak Nádor-utca 14. számú házban a római katolikus szertartás szerint becsontatni és a felső temetőben örök nyugalomra tétetni.

Az engedtető szentmise a boldogult lelki üdvéért január hó 14 én délelőtti 8 órakor fog a főt. Minorita atyák szentegyházában az égék Urának bemutatattatni.

Aldás emlékére!

Arad, 1908. január hó 8-án. 313

Wittmann Antal, Wittmann Anna, Wittmann Boldizsár, Wittmann Krisztina, gyermekei. Wittmann Antalné szül. Riesz Katalin, menyje. Tokay József, veje. Wittmann Annuska, unokája. Wittmann József, sógora.

IDEGENEK ARADON.

— Január 8

Fehér Kereszt szálloda. Slasszer Rudolf utazó Bécs. — Guttmann Mór utazó Nagybecskerek. — Zimmermann Gábor utazó Budapest. — Hammer Sándor hivatalnok Moson. — Rehnitzer Ede utazó Budapest. — Erdész Rezső utazó Gyula. — Friedmann Ellás utazó Budapest. — Székely Lajos utazó Budapest. — Zsoldos Sándor utazó Budapest.

Központi szálloda. Bariss József mecénk Budapest. — Korniss Gábor utazó Budapest. — Ulain Ferenéné birtokosné Hátszeg. — Rédei Manó dr. orvos Datta. — Bertos Adolf utazó Budapest. — Horváth Döme dr. tanár Lugos. — Grimm Péter tanító Lugos. — Ifj. János Sándor téglagyáros B.-Gyarmat. — Meszner Armin kereskedő Pankota. — Mártonfy Márton hivatalnok Budapest. — Varga Antal kereskedő Budapest. — Hartenstein Jenő igazgató Budapest. — Hercsi Bernát igazgató Budapest. — Rudas József utazó Budapest. — Lieber Adolf utazó Budapest.

Pannonia szálloda. Horváth Károly utazó Bécs. — Rozenthal Samu kereskedő Soborsin. — Róth Róbert dr. ügyvéd Battonya. — Hessel Mátyás kereskedő Soborsin. — Buzsor Kálmán pánzeslevélhordó Lugos. — Nagy Mihály gazdálkodó Repezeg. — Feim Oszkár hivatalnok Trojas. — Kemény Sándor dr. ügyvéd Temesvár.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1909. évi január hó 9-én.

A) bérlet

A) bérlet.

Orpheus a pokolban.

Víg operette 3 felvonásban. Irta és zenéjét szerzettte: Offenbach.

S Z E M É L Y E K:

Orpheus	Faludy K.	Junió	Benkőné.
Euridice, neje	Kállay Jolán.	Diana	Sz. Rontai B.
Ariszteus	Hunyady J.	Vénus	Kun Irén.
Jupiter	Polgár S.	Stix Jankó	Leővey Leo.

Kendete este 7 és fél órában.

NYILTELT.

Helyiség.

Kisebb gyári üzem részére, mely egy nagy terem és két-három mellék helyiségből áll, lehetőleg gázvezetékekkel, azonnal vagy legkésőbb május 1-sőig **bérbevételekre kerestetik.**

Ajánlatokat „Gyárhelyiség” címen a kiadóhivatal továbbít. 317

DIAMANT FERENC

villanyvilágítás, telefon és csengő berendező

Arad. Atzél Péter-utca 2.

(a színház főbejárataival szemben, Bohus-udvar.)

Telefon-szám 596.

Gáz- és villanylámpák,
csillárok, legjobb minőségű
gáz, villany, benoid
izzótetek, ivlámpaszemek,
rechaud-k acetylen égők, üveg-
felszerelések: hengerek, ernyők.
tulipán és gyöngyök, szerelési
anyagok legolcsóbb árakban és
kivitelben. 227

Leltárunk folyamán

az összes karácsonyi ocasióból visszamaradt **maradékok**, egyes, a kirakatban megsérült áruk rendkívül olcsón kerülnek eladásra.

Leltári áron alól

nagymennyiségű egyes abroszok, szalvéták, törülközők és konyha ruhák.

Rosenblüh H. és Társa

Arad, Szabadság-tér.

APRO HIRDETÉSEK.**A. V. A.**

Főpostán leveled van.

Egy intelligens kisasszony,

ki magyarul és németül beszél és ír, hajlandó a közönséget fogadni, felvételik Kossak udvari műtermébe. Ugy személyes bemutatkozás, mint sajátkezűleg írt magyar és német ajánlat kéretik. 314

Kiadó

egy üzlethelyiség Kossuth-utca 3. alatt. 88

Legjobb francia divatlap

a „La Toilette Moderne”. Ára számonként 1 kor. 20 fill. Kapható Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében. Arad, Weitzer János-u. 173

Becher és Kündesheim-féle

világhírű pénzszekrények csakis Pollák Arnold szállitónál kaphatók Arad, Petőfi-utca. 175

Üzleti könyvek:

strazzák másolókönyvek stb. Irodai kellékek, írószerek, levélpapírok és ügyvédi nyomtatványok legkedvezőbb beszerzési forrása. Kerpel Izsó könyv- és papirkereskedése. Játékkártyák árusítása. Ugyanott tanuló fiu és leány alkalmazást nyer. 262

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

A MOLL A-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása legmakacsabb gyermekbajok, testi bántalmak, gyomorgörös és gyomorhév, rögzött székrekedés, máj bántalmak, vértelenség, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen a jeles házszer, mely évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. — Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. — Hamisítók törvényileg fenyítettnek.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

Moll-féle feliratu ónozáttal elzárva van. A Moll-féle sóborszesz nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer, kőszvény, ceus és a meghülés egyéb következményeinél legismertesebb népszerű. — Egy ónozott eredeti üveg ára 2 korona.

MOLL-féle gyermekszappan.

Legfinomabb, egészen új rendszer szerint előállított gyermek és hölgyiszappan gyermekek és felnőttek okszerű bőrápolása. Egy darab ára 40 fill. 5 darab kor. 1.80 fill. Minden darab gyermekszappan a MOLL-védjeggyel van ellátva. — **Főszékhely:**

MOLL A gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által.

Bécs, I., Tuchlauben 9. sz. 5941

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíttetnek. A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni. Aradon kapható: FÖLDES KELEMEN gyógyszerárában

Csak akkor valódi, ha mindegyik doboz Mollnak védjeggyét és aláírását tünteti fel.

csak akkor valódi ha

mindegyik üveg Moll. A védjegye

tünteti fel és „A

csóborzesz ne-

vezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer, kőszvény,

ceus és a meghülés egyéb következményeinél legismertesebb né-

pszerű. — Egy ónozott eredeti üveg ára 2 korona.

Meghívó

a B.-Csabai Termény- és Áruraktár

Részvénytársaság

tizedik évi

rendes közgyűlésére,

mely **1. év január hó 24-én délelőtt 10 órakor** fog a vállalat irodahelyiségében megtartatni.

A közgyűlés napirendje:

1. Jegyzőkönyvhiteleltető-bizottság kijelölése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése.
3. Az 1908. évi zárszámadás megállapítása, a nyereség felosztása, valamint a felmentés megadása iránti határozathozatal.

Kelt Békéscsabán, 1909. évi január hó 7-én.

A B.-Csabai Termény- és Áruraktár Részvénytársaság igazgatósága.

Jegyzet. Azon t. részvényesek, akik a közgyűlésen résztvenni kívánnak, felhivatnak, hogy ideiglenes elismervényeiket, vagy az azokról szóló letéti leveleket legalább 3 nappal a közgyűlést megelőzőleg a vállalat pénztáránál, vagy a Békés-Csabai takarékpénztár egyesületnél Békéscsabán, vagy az Aradi Ipar- és Népbanknál Aradon, letéteményezni sziveskedjenek. 316

„MOLLY”

törvényesen védve

a jelenkor legjobb kézfinozítója.

TAGADHATATLAN,

hogy a teljes szépség egyik főkélléke a szép kéz, amit most már könnyen elérhetünk a

„MOLLY”

használata által, miután ezen kitűnő hatású és teljesen ártalmatlan szer még a legelhanyagoltabb kezet is háromszori bedörzsölés után bársony simává és habfehérré teszi.

Egy üveg ára: 1 korona.

Kapható: **Vöröskereszt Drogéria**

ARAD, Weitzer János-utca 2.

Városi és megyei telefon 455.

226

Városi és megyei telefon 455.

ARADI ELSŐ TAKARÉKPÉNZTÁR.**Meghívás****az „Aradi Első Takarékpénztár”**

részvényeseinek

vasárnap, 1909. évi január hó 24-én délelőtt 10 órakor az intézet üléstermében

(Atzél Péter-utca 1. szám) tartandó

68-ik rendes évi közgyűlésére.**Tárgysorozat:**

1. Elnöki intézkedés az alapszabályok 27. §-a értelmében.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, valamint az 1908. évi zárszámadások előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal s az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
3. Az alapszabályok 29. §-ának rendelkezése szerint:
 - a) a társulati elnöknek,
 - b) 6 igazgatónak,
 - c) 3 felügyelő-bizottsági rendes és egy póttagnak,
 - d) 16 bíráló-bizottsági tagnak és
 - e) 28 igazgató-választmányi tagnak három évre történendő megválasztása.
4. Netaláni indítványok. (Alapszabályok 23. §-a.)

119

Az alapszabályok 16. §-ának értelmében szavazati joggal bíró t. c. részvényesek, valamint ezek alapszabályszerű képviselői felkéretnek, hogy részvényeiket, vagy az ezekről szóló köz- vagy hitelintézeti letéti igazolványaikat, a képviselők pedig ezenkívül meghatalmazásaikat **1909. évi január hó 23-ig** az intézeti főpénztárnál nyerendő elismervény ellenében letéteményezni sziveskedjenek.

Aradon, 1909. évi január hó 4-én.

Az igazgatóság.**Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság.****M e g h í v á s.****Az Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság**

t. részvényeseit a f. évi január hó 24-én délelőtt 11 órakor az intézet helyiségében (Andrássy-tér 21. szám I. emelet) tartandó

rendes évi közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghívjuk.

T á r g y s o r o z a t:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kiküldése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, 1908. évi számadások megvizsgálása, a mérleg megállapítása, valamint a tiszta nyereség felosztása és a felmentvények megadása iránti határozathozatal.

Azon t. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, felkéretnek, hogy az alapszabályok 19. §-a értelmében részvényeiket **folyó évi január hó 21-ig** az intézet pénztáránál tértvény ellenében letéteményezni sziveskedjenek.

A felügyelő-bizottság által felülvizsgált mérleg az intézet helyiségében a közgyűlés előtt 8 nappal a t. részvényesek által megtekinthető, illetve az a t. részvényesek rendelkezésére bocsáttatik.

Arad, 1909. január hó 9-én.

Az igazgatóság.